

Muusikaleht

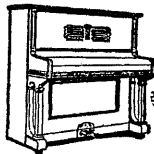
Nr. 7/8 Juuli-August 1935

G. Reindorf. 1935

Helikunstnike aadresse

Tallinn:

- Arder, A.**, konservat. lauluõpetaja, ooperilaulja, Toompuiestee 4—8.
- Eimer, Helmi**, ooperilaulja, konservatooriumi lauluõpetaja, „Estonia“ teatrimaja, tel. 460-37.
- Franz, Erika**, pianist, Kopli tn. 26—3, telef. 453-57.
- Gentz, Harry**, klaveriõpetaja, muusikateooria, S. Tatari 10—12.
- Hellat-Lemba, L.**, konservatooriumi lauluõpetaja, ooperilaulja, Imanta tn. 3—4, tel. 464-84.
- Kapp-Ruckteschel'i** muusikakool, klaver, laul, viiul, cello, Vene tn. 16—6.
- Koch, Thekla**, klaverisolist, saade, tunnid, Rohu tn. 11—21.
- Kuntler, Erich**, diplomeeritud cellokunstnik, tunnid, S. Tartu mnt. 74—4.
- Laan, Herbert**, viiulikunstnik, Tatari tn. nr. 21-a—15.
- Lamp, Karl**, cellokunstnik, tunnid, Rataskaevu tn. 20—3.
- Lipand, Ella**, kontsertilaulja, häälesaadja, Raudtee tn. 68—10.
- Mohrfeldt-Viitol, H.**, konservatooriumi van. klaveriõpetaja, V. Tartu mnt. 12—11, tel. 455-97.
- Mägi, Magda**, klaveritunnid ja saade, S. Roosikrantsi 8—9, tel. 464-76.
- Nicolai, F.**, pianist, Riigi-Ringhääling.
- Plaks, Olga**, pianist, Jannseni 5—2, telefon 310-26.

**Klaveritööstus
K. SAAR**

S. Juhkentali 10-a.
Telefon 457-01.

Soovitab
otse töökojast

PIANIINOSID,

mis kõlalt ja vastupidavuselt täieliselt võrdsed välismaa kuulsamate firmade omadega. Parimaks tõenduseks — ostud ja soovitusused muusikatundjailt.

- Prommik, Lilli**, muusikaõpetaja, Jannseni nr. 7—7.
- Redlich, Arvid**, klaverisolist, saatja, tunnid, S. Karja 9—2-a.
- Tamm, Aino**, Tallinna konservatooriumi lauluõpetaja, Tina tn. 23—20, tel. 302-40.
- Tenno Vironi**, laulja ja lauluõpetaja, Jakobsoni 4—7.
- Toomingas, Vold.**, muusikaõpetaja, koorijuht, Paldiski mnt. 42-b—6.
- Vaks, Julius**, trompetist, konservatooriumi inspektor, Falkpargi tn. 18—7.

Nõmme:

- Bölau, Rita**, konservatooriumi itaalia keele õpetaja, grupid ja eratunnid, Nõmme (Rahumäe), Raudtee tn. 10, tel. 520-45.

MUUSIKALEHE

1935. aasta tellimiste
vastuvõtmine avatud.

E. Lauljate Liidu liikmeile — aastas Kr. 2.—
Teistele „ 2,25
Välismaale „ 4,50

ILMUB 10 KORDA AASTAS
TELLIMISI VÕTAVAD VAS-
TU KÕIK POSTIASUTUSED

TOIMETUSE JA TALITUSE AADRESS:
TALLINNA, LAI T. 7. TELEFON. 431-82

Järgmine „Muusikalehe“ number ilmub
septembri algul.

S I S U K O R D :

- Besti muusikaajakirjanduse juubel — Ed. Visnapuu.
- Laulupidude reform möödapääsmatu — AIL.
- Juhan Simm 50-aastane — Ed. Kõomägi.
- Oma saart ma otsin säält.
- Tähelepanekuid Ameerika muusikaelust — L. Juht.
- Meeskooride nurk: Kilomeeter laulumehi Haapsalus. — Peokroonik; III ülemaalse meeslaulu-päeva järele — J. Reintalu jne.
- Pärnumaa VI laulupidu — Pärnakas.
- Tartumaa III laulupidu.
- Mitmesugust, illustratsioonid.
- Kaanel J. Simmi pilt.

Muusikaleht

Eesti muusika-ajakirjanduse juubel

Ed. Visnapuu

Tänavu juulis sai täis 50 aastat, kus alustas ilmumist esimene eestikeelne ajakiri muusika alal „Laulu ja mängu leht“ Karl August Hermann'i toimetusel ning väljaandel. Täpset ilmumise kuupäeva meie ajakirjalt ei leia, kuid esimese numbril lõpus seisab tsensuuri märkus, mis on tehtud 1-sel juulil 1885. a. Arvatavasti alustati trükkimist varsti pärast tsenseerimist. Vihk ise esines heinakuu numbrina.

„Laulu ja mängu leht“ päämiselt ilmus poolpogna suuruses — 8-leheküljelisena, kuid sekka leidub ka 4-leheküljelisi numbreid. Juba mahutavuse järgi võime hinnata toleaegeid nõudeid ja vajadusi. Tekstiosa materjalid enamasti on koostanud K. A. Hermann ise; märksa vähemas ulatuses esineb kaastööd teistelt.

Enne „Laulu ja mängu lehe“ ilmumist oli K. A. Hermann oma muusikalises tegevuses kasutanud „Eesti Postimehe“ veerge ja selle muusikalisa. Kui aga mainitud ajalehe toimetamine 1885. a. läks temalt üle teistesse kätte, tuligi tõuge eriajakirja asutamiseks muusika alal. Kuna K. A. Hermann juba oli tõusnud kodumaa muusikalise liikumise kesk-kujuks, ta vajas häälekandjat — eriti enda jaoks. Nii mõistamegi K. A. Hermann'i valitsevat osa „Laulu ja mängu lehe“ veergude täitmisel.

Mida oli siis K. A. Hermann'il ütelda seltskonnale?

Ajakirja esimene number päale sissejuhatusel algab artikliga „Eesti laulust ja mängust“, milles hindavalt võetakse sõna selle ala kohta ning pakutakse ülevaadet ilmunud literatuurist. Kirjutus käib läbi reast numbritest. Muusika tähtsuse selgitamist arendatakse õige mitmel puhul otsejoones, seda mõtet väljendatakse sagedasti kaudsemal kujul. Ühe tähtsa osa ajakirja sisust moodustab õpetav materjal. Nimelt ulatub läbi hulga esimeste aastakäikude artikkel „Kuidas komponeeritakse“. Siin antakse juhatusi muusika algteooria ning harmoonia alal. See hiljem ka eriraamatuna ilmunud materjal ei hülga küll just oma süsteemiga ega aine lähema käsitlusega, kuid ometi kuulub pakutava väärtuslikuma osa hulka. Samuti võib hinnata õpetusi instrumentide tundmiseks ja viiulimängu arendamiseks. Viimast ala tole aja kohta tuleb temalt pidada üheks nähtavamaks.

K. A. Hermann propageerib ka eesti laulu. Ta nimelt juhib tähelepanu asjaolule, et mujal maades seisab valitseval kohal omalooming; meilgi tuleks püüda selle suuna poole. Eesti rahvaviisi vastu ta avaldab lugupidamist ning katsub organiseerida mainitud vaimuvara kogumist ja säilitamist.

Hääle tekitamiseks ning kõlava laulu saavutamiseks antakse õige mitmel puhul juhatusi; pööratakse tähelepanu nii tooniandmisele kui diktsioonile. Ka võetakse sõna koolilaulu kohta.

Meie oma heliloojaid tuletatakse ikka neg-ajalt meele — kas siis seoses nende kunstilise tegevusega või ka eraeluga. Elulugusid antakse võrdlemisi rohkesti, kusjuures tihti jääb mõjuva tähenduse juure romantiline valgus.

Märkimist vääriva koha võtab ka muusika ajalugu, kus pakutakse mõnesuguseid teadmeid selle kunstiharu mineviku kohta. Osalt puudutatakse muusikavormegi (näit. lavalises osas). Kroonikat tuuakse nii kodu- kui välismaalt.

Muusika pole aga sugugi ainuke ala, millega tegeleb „Laulu ja mängu leht“. Õige väljapaistev koht antakse kirjandusele, eriti aga luulele. Neljanda aastakäigu esimeses numbris märgitakse: „Laulmine ja luuletamine on ühe puu kaks oksa. Üks ei ole ilma teiseta mõeldav, sest sõnadeta laulmine on vaevalt sünnis asi, ja luuletamine mõjub alles siis täiel mõnul, kui ta laulu-häälega ühendatud on, kui ka luuletamine mitte sugugi alati laulusalvide loomine ei ole. Luuletajatega oma lugejaid tuttavaks teha on üks osa meie lehe kohustest.“

Luuletusi tuuakse „Laulu ja mängu lehes“ üsna sagedasti ja mitte laulutekstidena, vaid pakutakse otse kirjandusena. Proosa ja prosaistid leiavad samuti käsitlemist. Ka keeleküsimumused seisavad päevakorral ning puudutatakse uskugi.

Õige rohkesti ruumi „Laulu ja mängu lehes“ antakse romaanidele ja jutukesetele. Kui anekdoote võime võtta väikeste vahepaladena, siis jutulisa on juba silmapaistev ruumitäidis. Ajakirja vaatlemisel võime saada üsna veenva mulje, et „Laulu ja mängu leht“ kannatas materjalide puuduse all. Sellega osalt selgub ka asjaolu, miks muusika jaoks määratud väljaanded toovad nii rohkesti muudesse aladesse puutuvaid kirjutusi. Kui hindame suhteid üsna tagasihoidlikult, siis võime „Laulu ja mängu lehte“ ainult pooleldi nimetada muusika teenistuses seisvaks ajakirjaks. Puhuti „Laulu ja mängu leht“ kannab küllaltki erksat ilmet, kuid mõnikord sigineb päris kestev

soikumine. Näiteks võiksime tuua seitsmenda aastakäigu, kus terve rida 4-leheküljelisi numbreid ei too peaaegu midagi muusikast. Muidugi tuleb arvestada asjaolu, et kõik ajajärgud ei paku võrdset võimalusi pingul hoitud tegevuseks.

Kuna K. A. Hermann oma ajakirja toimetab ainult kõrvalhuvi seisukohalt, siis ei saa tema suhtes tulla esile suurema põhjalikkuse ja plaanikindluse nõudmisega. Ta on püüdnud puudutada alasid, mis vajavad arendamist ning käsitletud seda nii, kuidas sattusid ette olukorrad ja käe alla materjalid.

K. A. Hermann'i kunstilise palge kohta tuleb tähendada, et tema juures sagedasti mõte tahtis üht aga maitse teist. Nii leiame teda hoolitsemas rahvusliku muusika eest, kuid samas tegevat seda asjast eemale kalduva vaimsussega. Kõige selgemini paistab K. A. Hermann meile kätte tema loomingu kaudu. Siin tunneme teda puhtakujuiliselt pinda mööda liikuva laulumõnu harrastajana, nagu neid leidub hulgaliselt eriti saksa asjaarmastusliku kooritoodangu alal.

K. A. Hermann'il odavuste määramiseks leidub ka oma möödupuu. Ülevaates „Eesti laulust ja mängust“ üteldakse õigeid sõnu nii mõnegi ebaseavutuse kohta.

„Laulu ja mängu lehe“ muusikasse puutuvat külge avardab õige tunduvalt selle noodilisa. Kokku need moodustavad ligikaudu 1300 lehekülge ja sisaldavad üle 800 numbri materjale. Sääli leidub tooteid, sega-, mees- ja lastekoorile, soololaule ning viiulipalasisid, isegi partituure pillikooridele. Instrumentidest on hoolitsuse osaliseks saanud just viul.

Nende toodete arvuka hulga kohta leidub mõndagi üsna hääd. Valimiku keskelt paistavad välja tõsise väärtusega numbrid, milliseid võime lugeda sisulist arengut soodustavateks paladeks. Samuti tuleb hinnata võimalust, et meie oma esimesed autorid (nagu J. Kappel, A. Läte, M. Hermann, K. Türrpu) leidsid paiga avaldamiseks. Kõige arvukamalt on esindatud K. A. Hermann ise. Aga tüse-

damate toodete kõrval sisaldavad need noodilised märksa suurema hulga nõrge-
mat materjali, mille mõju meie muusika
kujunemisele ei tähenda just hääd. See
asjaolu teiselt poolt võtab tagasi tollest
hinnatavast, mida saatis korda õnnestu-
mine. Kõige eest kaugeltki pole vastu-
tav K. A. Hermann üksi, vaid olud ja
võimalused tingisid nii mõndagi noodiki-
rjanduse soetamisel. Muidugi arenenud
maitse oleks rohkem suutnud vältida kom-
mistamisi.

„Laulu ja mängu lehe“ noodilisas
avaldatud materjalid enamuses kuuluvad
tehniliselt kergemini käsitletavate toodete
hulka. Lihtsus käib kaasas paljude au-
torite väheste võimete tasemega. Aga
leidub ka nõudlikumaid palasid ja isegi
üsna raskeid. Mõne puhul, kahjuks, ras-
kus ei kannu sisulist vilja.

Kui asetame küsimuse, kas tunti suu-
remat vajadust „Laulu ja mängu lehe“
teksti või noodid järgi, siis võtab suurema
õlguse küll viimane. Noodikirjanduse vä-
hesuse tõttu oli see osa võrdlemisi minev,
kuigi ei tohi liiga tagasihoidlikult hinnata
huvi lehe teksti vastu, mis täitis omajao
ülesandeid.

K. A. Hermann andis „Laulu ja män-
gu lehte“ välja tervesti 13 aastakäiku.
Esimene ajakirja number ilmus 1885. a.
juulis, viimane 1898. a. jaanuaris (eel-
mise aasta detsembrikuu nr.). Selle kuu-
kirja loomine ja edasine ilmumine olenes
täiel määral K. A. Hermann'i ettevõtlik-
kusest ja hoolitsemisest. Et asi liikus
ainult tema kandejõul, ei leidunudki järg-
nevalt niipea isikuid, kes oleksid jatkanud
alustatud teed.

Kuivõrd majanduslikult tasuv oli
„Laulu ja mängu leht“ väljaandjale, ei
tea kindlasti ütelda. Parem juba vastaku
K. A. Hermann ise. Oma ajakirja kol-
manda aastakäigu esimeses numbris ta
toob sõnumi Kölni „Neue Musikzeitung“
kohta, et sellel olevat 48.000 lugejat ning
lisab: „Sääal maksab ometi lehte toime-
tada. Meil tuleb siin vasta meelt meie
leheke meelde, kes vaevalt tuhat luge-
jat jõuab saada.“

Võime järeldada, et K. A. Hermann
oma „Laulu ja mängu lehega“ tundis
muret ka ainelise külje suhtes, rääki-
mata koguni hoollest ja vaevast, mida
nõudis sisuline osa teerajamisel muusika-
ajakirjandusele. Kui nüüd võime pühit-
seda nimetatud alal 50-aasta juubelit, siis

Laulu ja mängu leht.

Ruufiri Eesti muusika ebandamisest.

Maailma toimetaja ja väljaandja:

Dr. A. A. Hermann.

Esimene aastakäik.
(Sisulooft 1886 kuni tähtselauni 1886.)

ÜHISIA.

Trükitud Wilhelmi Druck'i juures

„Laulu ja mängu lehe“ esimese numbril
esileht.

peame õiglaselt hindama K. A. Hermann'i
teeneid poolsajandi taha, kus valitsesid
omaette nõudmised ja võimalused.

„Laulu ja mängu lehe“ ajastul — 40—50
aastat tagasi — meie muusikaline eluaval-
dus liikus päämiselt seoses laulu- ja pilli-
kooride tegevusega. Tollest seisukorrast
oleneski ajakirja ilme. Praegu on muusika-
lised alad meil niivõrd laienenud ning mõt-
lemine sel määral süvenenud, et meie teh-
tud esimeste sammude juures ei tohi unus-
tada aega ega olukordi.

Laulupidude reform möödapääsematu

Tänavuste äpardumiste suur õppetund

Õieti vaid üks kord sel suvel on saadud rääkida õnnestunud laulupäevast. See õnnelaps oli 21. juulil Haapsalus peetud III ülemaaline meeslaulupäev, mida vihmast hoolimata kroonis igati suur edu ja täielik kordaminek.

Mujalt üksteise järele on tänavu tulnud hiibisõnumeid laulupidude-päevade kohta, üks rängem kui teine. Äpardumine on järgnenud äpardumisele, õiget pidu pole saadud ega meeoleolu pole loodud kuskil päälle Haapsalu.

Algas ebaõnnestumine juba varakevadel, mil Harjumaa koolivalitsuselt korraldatud laste laulupäev vihma ja külma pärast tuli lükata edasi. Päris katastroofiks kujunes aga asi 30. juunil Tartus, kus vihm peo katkestas ja kassale ümarguselt 4000 kr. suuruse puudujäägi andis. Nädal hiljem Pärnus peeti küll rajuilma kiuste ära maakondlik laulupidu, aga selle tulemused ei ole rahuldavad: lauljaid tuli ülesandmistega võrreldes kokku väga vähe, publikut veelgi vähem. Ja kuigi viimaste andmete järele kassasse isegi paarsada krooni töötab jääda üle, siis ometigi vähene osavõtt on mõjunud rusuvalt meeoleoludele ja üldine mulje sellestki laulupeost ei ole rõõmustav.

Nende suuremate maakondlike laulupidude kõrval ei ole palju paremini käinud ka kohalike laulupäevade käsi. Mõnel pool on ju oludekohaselt nendega rahulegi võidud jääda, kuid rohkesti on neidki päriselt äpardunud. Nii alles 28. juulil Petseris kohalik laulupäev jäeti hoopis pidamata ja Valgas ta samal päeval oli sunnitud vihma eest pakku pagema „Säde“ saali, kuhu aga rahvast tuli vähe kokku, nii et asi üldiselt jäi nigelaks, kuigi muidu lauldud olevat päris ilusasti.

Eks siis nüüd nende äpardumiste tagajärjel olegi laulupidude kohta väga palju rääkimist. Peaaegu kõik ajalehed on käsitanud laulupidude-küsimusi ja ilma, et

kellelgi midagi lohutavat oleks olnud ütelda, on nad niigi nukraid meeolusid surunud veelgi rohkem alla.

Tüli tuleb tühest — on meie vana tarkusesõna. Kas sellepärast nüüd järsku ongi nii palju juttu laulupidudest väljaspool informatsiooniosa küll joone pääl ja all?! Või mõjub kaasa ajajärgu ainepuudus, või see meie omapärane iseloomu omadus, mis ühede äpardustest loob teistele põhjuse kahjurõõmuks?!

Olgu nii või teisiti, kuid küll nüüd laotakse süüdistusi laulupidudele ja nende korraldajatele!

Pole ju halb, kui kõrvalt vigu otsitakse ja süüdistades häid näpunäiteid antakse. Kahjuks aga meil sageli armastatakse vaid halvaks panevalt loopida tühiseid ja asjatundmatuid fraase, ilma et kaitsutaks leida häätahtlikku nõu ja abi. Nii ka nüüdki vaid otsitakse vigu ja loetakse süüdistusi, kuid unustatakse hoopis vanasõna: kus viga näed laita, säääl tule ja aita!

Mis siis pannakse laulupidudele pääsüüks? — Kõikjal on esimene asi: nad olevat ära tüüdanud, rahvas ja lauljad olevat tüdinenud, neid peetavat liiga sagedasti jne.

Kas teate — tõesti tüütab juba see jutt sellest laulupidude-tüdimusest ja nende tüütavusest ning liigsagedusest! Kas tõesti ei ole enam tuua esile midagi uut ja vähem kulunut?!

Aga mõnel pool minnakse koguni rappa. Nii üks oma-arust tark ja asjatundja teab pajatada, et laulupidudel ei olevat pakkuda midagi uut, kümme aastat püüvat laulupidude kavas ühed ja samad laulud, nii et lauljail polevat laulu alal midagi õppida juure, korratavat üksnes pähekulunud viise jne. Laulupidusid korraldatavat vististi esinemise maania tõttu, olles võlutud soovist saada tuhandete

tähelepanu ja loodetava vaimustuse keskpunktiks. Kõigest sellest tehakse järeldus, et laulupidude korraldajad on rahva soovidest ja hingest võõrdunud.

Lugupeetud lauljad! Kes teist võtab tõsiselt seda juttu?!..

Senini on ikka väidetud, et laulupeod pakkuvat liiga palju uusi ja päälegi väga raskeid laule, et laulupeo laulud pähe ei jäävatki jne. — Igatahes fakt on see, et ühed ja needsamad laulud ühise noodiraamatu tõttu on vaid ühel aastal peetavate laulupidude-päevade kavas. Neid pidusid aga ei ole kellelgi tarvis kõiki järjekorras käia läbi, vaid nad on mõeldud oma ligema ümbruse jaoks. Seega ka need laulud ei saa kuidagi n.-ü. ära kuluda, sest igalpool on nende ettekandjateks uued lauljad ja kuulajaskonnaks uus publik. Teisel aastal aga on teisel ka uued laulud, uued lauljad ja uued kuulajad. Kõike seda teab iga laulja, ei tarvitse muidugi teada „asjatundja“ ajakirjanik! Miks aga ühel aastal igalpool ühed, teisel aastal jälle teised laulud, mitte igalpool alati uued, — ka seda teab iga laulja, kes ju saab aru, et ta lihtsalt ei jõuaks niipalju uusi laule siis ära õppida, neid ei suudetak스 luuagi. Kuid ega seda jällegi ei tarvitse teada „tark“ lehemees, kes niigi oskab suu täis võtta! Kindel on see, et iga laulupidu on meil pakkunud otse rikkalikult uudislaule. Korduvalt kavas on olnud liigagi vähe laule ja lauljail on alati nii palju olnud juure õppida, et nõrgemad koorid tööga toimegi pole tulnud. (Miks aga peab üleolev süüdistaja kõike asjaloosid teadma?!..). Põrsis lõõpiv muidugi on rääkida esinemisest maania ja tähelepanuvõlu pärast. See on lauljate ja laulupidude asetamine mõne iludusvõistluse tasemele ja säärase väljenduste tarvitamine tundub lihtsa halpusena.

Igalpool küll ei olda nii praalivad. Kuid omapärase „asjatundlikkusega“ käsitatakse teiselgi asja. Nii keegi näeb pahet selles, et „laulupeod pole annud rahvale laule, mida ta laulda tahaks ja oskaks ka väljaspool laululava — perekond-

likel pidustustel ja koosviibimistel, väljasõitudel rohelisse ja igalpool, kus olukord „laulule disponeerib.“ — See võib

Pilte Tartu laulupeolt: ülal laulupeo algus — suur trumm ja bass; all — rongikäik vihmaga.

ju muidu üsna häätahtlik soov olla, kuid miks ja kuidas just laulupidu, see organiseeritud lauljaskonna võimete ja saa-

vutiste suurdemonstratsioon, peab hakka-
 ma propageerima, esitama ja õpetama
 matuse- ja pulmalaule, ringmängu- ja
 pimesikulaule või lõpuks ka kõrtsi- ja
 joomalaule (sää! ju olukord disponeerib
 kõige rohkem!). Mis õieti meie laulupi-
 dude siht ja ülesanne peaks olema —
 selle üle autor nähtavasti küll sugugi ei
 ole mõtelnud. Kuigi ta arvab, et laulu-
 peod peaksid „tõstma laulukultuuri, tõst-
 ma lauluoskust rahva seas ja igati aren-
 dama lauluoskust ja laulu.“ Need viima-
 sed read on ta nähtavasti kuskilt maha
 kirjutanud (kahjuks segaselt!), sest egas
 ta muidu taga ei leinaks ja küllap ka
 soovitakski laulupidudelegi sääraseid lau-
 le, nagu „Sinu ilusad sinised silmad,“
 „Mäe otsas kaljulossis,“ „Kitarre käes“
 jne!...

Vaadake, lugupeetud lauljad, sääraseid
 on need „asjatundjad“ ja „targad“, kes
 meie laulupidudele süüpunkte selga lao-
 vad!... Kas võime meie neilt oodata
 häid näpunäiteid ja uusi mõtteid oma
 pidude korraldamiseks?!...

Muidugi esineb ka asjalikumaid süüdis-
 tajaid. Aga ega nad päälle tüdimuse ja
 tüütavuse suurt midagi ette ei too! As-
 jata otsime reaalseid ettepa-
 nekuid tulevikuks. Vahest ainult
 laulupidude reformeerimise vajadusest
 nad kõnelevad, aga sedagi väga uduselt.
 Ega nad ei ütle, mida nad just reformee-
 rida tahavad! — Küllap hoiavad varuks,
 et pärast reformeerimist jälle uusi re-
 forme nõuda!

Igatahes säärase „udutamisega“ meie
 kaugele ei jõua. Tarvis kord asjal n.-ü.
 sarvist kinni haarata ja vaadata, mis
 saab laulupidude suhtes teha.

Tänavu meie äpardumiste
 patuoinakaks kindlasti on vihm.
 Aga mis saame meie selle vastu, kui ei
 ole kedagi, kellega lepingut sõlmida vih-
 ma vastu!

Üheks nõrga osavõtu ja ka lauljate vä-
 hese kokkutulemise põhjustajaks on veel
 asjaolu, et tänavu on olnud väga
 palju teisigi suuremaid pidus-
 tusi Tallinnas ja mujalgi, ühtelugu üle-

maalises ulatuses. Aktiivsem osa rah-
 vast, kuhu eeskätt kuulub lauljaskond,
 on niigi rohkesti liikuda saanud, sageli
 pääleegi priisõidu soodustusel. See iga-
 tahes mõjutas osavõttu ühelt kui teiselt
 poolt, eriti aga segas rahvamasside kok-
 kuvoolamist, sest oldi juba ühe kui teist
 samadel aladel nähtud ja kuulnud.

Kuid üks äpardumise põhjuseid tuleb
 otsida mujaltki. Ärgem pigista-
 gem silmi kinni, ja leidkem
 süüd ka iseenneste juurest!

Oma laulupidudega kahtlemata oleme
 läinud liialdusse selles mõttes, et oleme
 lasknud nad n.-ü. käristada lõhki hilpu-
 deks. Kui laulupidusid, ükskõik mis ni-
 metuse all, pillutakse üle maa laiali, nagu
 kevadel seemet soe-niiske mulla sisse ja
 nad vabalt võivad ajada võrseid, — siis
 nad muutuvad kord paratamatult laba-
 seks.

Ei saa ütelda, et meil puuduks kava-
 kindlust laulupidude korraldamises. Ole-
 me säädnud üles oma põhimõtted ja käi-
 me ka nende järele. Nimelt oleme kord
 liigitanud oma pidustusi järgmiselt:

- 1) üldlaulupidu iga 5 a. takka Tallinnas;
- 2) maakondlikud laulupeod — kaks
 igal suvel, mil ei ole üldlaulupidu;
- 3) kohalikud laulupäevad — pisikesed,
 kitsama raiooni ühised ettevõtted kohali-
 ku algatuse korras. Hiljem on siia lisan-
 dunud ülemaalsed meeslaulupäevad igal
 suvel ise linnas. — Seega on meie pro-
 gramm õieti väga lihtne: suur üldlaulu-
 pidu iga 5 a. järele ja vahepääl vähemas
 ulatuses kaks maakondlikku laulupidu ning
 üks ülemaaline meeslaulupäev suve koha-
 ta, mitte üle kolme keskmise laulusünd-
 muse aastas. Kahju ainult, et seda kind-
 lat liigitust kõrvalseisjad laiemad hulgad
 kipuvad ära segama meie programmi
 3-da osaga — kohalike pisilaulupäevade-
 ga, milliseid tõesti on rohkesti üle maa
 ja mis seega osutuvadki selleks kurja
 juureks, mis nagu väga igapäevaseks
 muudavad meie laulupeod, sest seda ni-
 metust esineb liiga sagedasti! — selles
 peitubki viga ja siit peame hakka-
 ma tegema õigeid järeldusi.

Asjata igatahes on nüüd veel vaielda, kas üldlaulupeod iga 5 aasta takka on liig sagedad või mitte. Selge vastuse sellele on annud lauljaskond ise, tunnistades rõhuga enamusega sobivaks järgmise üldlaulupeo 1938. a., seega 5 a. takka, ja osalt soovides koguni veelgi varem tulla kokku. Ka rahva osavõtt kõigist majanduslikest kitsikusist hoolimata ei ole midagi soovida jätnud 5-aastaste vahegaadega peetud üldlaulupidude suhtes. Sellepärast tüdimusest üldlaulupidudest nii lauljaskonnas, kui ka rahva seas ei saa olla juttugi ja see on vaid asjatundmatute kõrvalseisjate targutav sõnakõlks, nagu meil neid sageli armastatakse pilduda. Eks tänavustestki suurematest laulupidustustest III ülemaaline meeslaulupäev Haapsalus tõendas kujukalt, et mingit tüdimust pole olemas lauljaskonnas ega ka rahvahulkades.

Mis puutub maakondlikesse laulupidudesse, siis — hoolimata tänavustest ebaõnnestumistest — peab kindlasti väitma, et ka nende rohkusega meil liialdatud ei ole. Maakondlike laulupidude programm on meil õieti vägagi kitsas: vaid kaks maakondlikku laulupidu aastas, igaüks ise riigiotsas. Sellest ei jatkugi selleks, et 5 a. takka iga meie linn saaks kord ühe maakondliku laulupeo. Tõepoolest, see ei ole palju, ei tüüta kedagi, ega koorma kedagi. Sest on ju need peod mõeldud vaid oma maakonna laulusüdamusteks, milledega nad peavad hoidma alal sidet oma maakonna laulu-rahva vahel, koondama üldse teatud maakonna inimeste vahel ühtekuuluvuse tunnet, selle kõrval aga ka olema ettevalmistavaks lüüks üldlaulupeole, peavad alati hoidma lõkkel laulutuld nii lauljaskonnas kui ka kuulajaskonnas.

Iseasi on, et maakondlike laulupidudega meil patustatakse suuruse tagaajamisel. See on kindlasti viga, kui maakondliku laulupeo asemel hakatakse ülemaalses ulatuses ajama asju ja, võib olla, katsutakse koguni oma laulupidu paisutada ülemaailm-

liseks. Selle „suurustamise“ järelduseks on paratamatult suured kulud ja väikesed tulud, rääkimata puudustest korralduses ja halvavast mõjust, mis toob enesega kaasa distsipliini lageduse tekitamine organiseeritud lauljaskonnas. Sellepärast kindlasti sääraastest nähetest tulevikus tuleb hoiduda ja kõik laulupidude programmis ettenähtud pidustused peavad toimuma neile määratud raames. See on korra ja kavakindluse algnõudeid ja meie, lauljaskonna, enese huvides ei peaks siin enam patustama. Mitte suuruses pole alati võimsus; mitte jõudu ja arvude rekordi, vaid rohkem kohalikku omapära ja sisukat vaimu peaks olema maakondlikul laulupeol!

Millega aga meil täiesti on mindud üle käte, need on pisi-kesed kohalikud laulupäevad. Neid on sigenenud üle maa kui seeni vihma ajal, nii et terve suvi läbi muud ei kuulegi, kui üks laulupäev ajab teist taga, neid tehakse igas kihelkonnas, igas vallas ja vahest külaski. Ja kuigi nad enamikus on väga nigelad, siis ometigi neist räägitakse ja kirjutatakse. Meie ise, lauljaskond, teame küll, missugust osa need etendavad meie laulupidustuste üldises ahelas, teame küll, et nad sageli ei ole rohkem kui endisel ajal rahvapeod, mõni omaaegne kiriku basaar, hää! juul 2—3 ühendatud koori kontsert või siis parimalt kihelkonna või isegi kahe-kolme kihelkonna kohaliku ilmega üritused, — aga ega kõrval seisjad ei tea vahet teha kohaliku laulupäeva, maakondliku laulupeo või isegi üldlaulupäeva nimetuse vahel, võõrale on üks laulupidu ta puha!

Ja sellest siis tulebki, et kohalike laulupäevade liigsagedusega labastame üldist laulupidude asja, teeme nad liiga igapäevasteks.

See ongi, mis kindlasti vajab piiri panemist. Üteldakse: nimi ei riku meest. Kas pole aga tõsi, et mees võib küll rikuda nime! Nii on lugu ka meie laulupäevadega. — Liialdame ilusa nimega ja rikume sedaviisi ka

oma üldiste, suuremate laulupidude hääd nime!

Vaid üks on sellest järeldus: kindlasti peame piirama laulupidustuste korraldust ja küllap vist ka reformeerima nende nimetust ehk äärmiselt koon-dama kohalikke laulupäevi. Miks ei või me jälle tarvitada rahvapide, ühiskontsertide jne. nimetusi, et säilitada seda suuremat tõmbejõudu maa-konna- ja üldlaulupidudele!

Päris selge on aga ka, et nii mõni-gi reform tuleb teostada laulupidude eeskavades enestes. Peame mõtlema, kuidas muuta oma suur-sündmusi sisukamateks, kuidas neid mitmekesistada ja teha huvitavamaks. Mis oleks, kui näiteks jälle tõstaksime ausse vanaaegsed võidulaulmised, kui korraldak-

sime kooride esinemist üldlaulupeol maakondade ja maakondlikel laulupidudel kihelkondade kaupa, kui jaotaksime koorid kas asukoha või muude tunnuste järele kategooriatesse, nagu seda tehakse välismail, ja laseme siis neid esineda kategooriate viisi, kui katsetaksime ühislau-luga publiku osavõtul, kui korraldaksime üksikooride esinemisi erikontsertidel jne., jne!

Kõik need on küsimused, millelele peame mõtlema tõsiselt. Iga asjalik ettepa-nek ja seisukoha võtt ses suhtes on ter-vitatav ja tuleb vaid rõõmustada, kui saadakse mõtteid sel alal panna liikuma, eriti lauljaskonna häälekandja „Muusika-lehe“ veergudel.

Igatahes midagi tuleb võtta ette. Kuid kui midagi teeme, siis juba kaalutult! AIL.

Juhan Simm 50-aastane

Juubilari elukäik ja tegevus

Parajasti läbistame vintsutatavat elu-järku täis äikese meeleolu, mis hävitab ja uuendab. Elame pöörangute ajastul, kus palju vana on varisenud kokku ja palju uut tekkinud asemele. Väiklane materjalism on haaranud peaaegu kogu inimkonda, takistades riikide ja samuti üksikute vai-muimimeste tegevust. Uus aeg nõuab uut toitu, uusi väärtusi, uut suhtumist, mida tuleb luua uue mõistusega — uue süda-mega. Önnis see, kellel on jatkunud tahet, mõistust ja energiat, et elada kaasa täna-päeva äärmiselt ruttava eluga!

Kuigi ehk kõikide tähelepanu on koon-datud praegu enam majandusliku ja poliitilise elu avaldusile, tunneme siiski elavat huvi Juhan Simmi isiku vastu, kes oma töös ja tegevuses praeguse äärmiselt rut-tava eluga on suutnud pidada sammu ja jõudnud momendini, kus ajaratas teinud tähtsa pöörangu ta elus. Tekib vajadus, et hetkeks heidame pilku Simmi mitmekülgsel ja viljakale tegevusele ta 50-aasta sünnipäeva puhul ja räägime isikust, kel-le nimi on tähelepanu väärival määral seisnud ühenduses ka meie suuremate üldkultuuriliste muusikaelu üritustega — meie laulupidudega.

Vaatamata närvesöövale teatri- ja muusikamehe kutsele, ei ole mõjunud Juhan Simmi pääle ajahammas. Tal ei ole aega olnud minna vanemaks; seesama hoog ja temperament avaldub temas, mis oli kümmekond aastat tagasi; nagu mäle-tan, sama hoogsalt tõuseb taktikepp, kui ta asub kas laulupeol, teatris või orkest-rikontserdil juhi vastutusrikkale kohale. Järeleandmatult seisab ta oma muusa tee-nistuses ja lõppu pole näha: see ala on meelitanud teda nagu legendikule eksinut, kes rändab ikka kaugemale oma algko-hast ega anna aega arvama hakata aas-taid, mis on olnud seoses tema rõõmudega. ja muredega selle tegevuse aja kestel.

Juhan Simm on sündinud 12. augustil 1885. a. Vana-Suislepas, Viljandimaal, ta-luomaniku pojana. Käis kohalikus valla-koolis, hiljem kihelkonna-koolis, astus siis Tartu realkooli, mille lõpetas 1905. a. ja selle järgi õppis Tartu ülikoolis matemaatika teaduskonnas.

Milline suur kontrast: muusika ja ma-temaatika! Ent see annab tunnistust Simmi huvide mitmekesisusest. Tuli võit-lus kuiva matemaatika kui teaduse ja muusika kui kunsti vahel. Arusaadav, et

Pilte Pärnumaa lastupeel: ülal vasakul — üldvaade, paremal rida muusikuid (H. Schüts, P. Laaju, E. Kapp); all vasakul — rongkäigu algus, paremal — lauljad laoval.

võitis muusika, oli võitnud teda juba lapsena, ega pole jätnud maha teda kuni tänaseni. Tung muusikalisele tegevusele tuli ilmsiks õige varakult, sest juba keskkooli õpilasena oli tal realkooli õpilasist muusikakoor moodustatud, keda juhib. Samuti juhib ta 1902. aastast päälle Tartu Noortemeeste Seltsi laulukoori. Üliõpilasena andub ta muusikale veel suurema inuga, ning 1906. aastast alates on ta muusikaga ja näitlemisega „Vanemuises“ alaliselt tegev. Samal ajal juhatab ta 1908. aastal esimest laulupidu Märjamaal ning 1909. ja 1910. a. Pärnu maakonna laulupidusid ning tegetseb mitmel puhul lootustandva muusikamehena. Võttes arvesse neid aastaid, kõlab Juhani Simmi nimi juba kaugetil üle paari aastakümne meie kodumaises muusikailmas.

Esimest muusikalist haridust sai ta meie tuntud ja geniaalselt heliloojalt Rudolf Tobias'elt; 1912. a. siirdub ta Berliini, astudes Stern'i konservatooriumi, kus lõpetab 1914. a. kapelmistri-klassi, kuna algav ilmasõda tõmbab kriipsu läbi edaspidistest õppimise kavatsustest. Siit päälle algab Simm elukutselise muusikuna oma okkalist rada, pühendades end eesti vast-tärganud teatri- ja muusikaelu teenistusse. Kõik teame, kuidas seda vaeva meie oludes on võimalik olnud aineliselt tasuda. See ala ei erine teistest kunstialadest. Armastus oma töö vastu on ka teda, nagu paljuid teisi, hoidnud kinni ning lohutanud.

Vast Berliinist tulnud, saab Simm 1914. aasta suvel kutse tulla Kaukasusse Suhumi eesti asunduste laulupidu juhatajaks. See oli tema esimene silmapaistvam esinemine kutselise muusikuna, mis äratas laiemat tähelepanu. Samast ajast päälle jääb Simm alatiselt „Vanemuise“ teatri juure, kuigi ta juba 1906. a. saadik — „Vanemuise“ uue teatrimaja valmimisega — on sellega seisnud lähemas ühenduses. 1914. aastast alates asub ta ka suviseid sümfooniakontserte ja Vanemuise Muusika Osakonna laulukoori juhatajaks. On „Vanemuise“ alatine muusikajuht oma tegevuse algaastast kuni tänaseni. Oma-ajal on ta ka orkestris cellomängijana olnud kaastegev.

Teatritegevuse kõrval juhatab pikemat aega oma asutatud üliõpilaste meeskoori, mis kutsuti ellu 1910. aasta ümber ja kelle tegevus kestis 1929. aastani. Nimetatud meeskooriga korraldas mitmed hästi õnnestunud kontsertreisud kodumaal. Loo-bunud üliõpilaskoori juhi kohalt, asutas ta samal aastal Tartu Meestelaulu Seltsi, kuhu kuulub praegu auliikmena.

Laulupidude üldjuhina on Simm olnud tegev õige tihti. Laulupidusid on ta üldse juhtinud üle kolmekümne. Viimaseist suuremaid laulupidudest tunneme Simmi kui osavat ja kindlakäelist massikoori juhti. Nii kuulus ta 1923. a. Tallinnas peetud ülemaalise laulupeo üldjuhtide hulka, samuti 1933. a. Ülemaalistel meeslaulupäevadel on ta üldjuhiks olnud möödunud 1934. a. suvel Pärnus ja käesoleval, 1935. a. suvel Haapsalus.

Heliloojana on Juhani Simm tegetsenud õige mitmeilmeiselt. Kes ei tunneks Eestis — isegi väljaspool Eestit — tema hästi õnnestunud meeskoori laulu G. Suitsu sõnadel „Oma saar“, samuti tema setu viise „Setokõsõ noore, mo velle“ ja „Lätsi külla“. Päälle selle on ta loonud veel teisi mees- ja segakoori ning soololaule. Opettides on tema loodud Kitzberg'i tekstile „Kosjasõit“, F. Karlson'i legendi, „Kalevipoeg ja Sarviku“ muusika, ning K. A. Hindrey tekstile opereti „Kooparüütel“; edasi mitmed ühejärgulised nagu „Vahilaari valge tuvike“, „Abielu vaenlane“ ja teisi. Päälle eelmimetatu on Simm loonud muusika paljudele lastepaladele ja näidenditele. Neist nimetame: „Hinkemann“, „Põhjavajunud kell“, Kitzberg'i „Libahunt“ ühes eelmänguga j. t. Need üksikud näitelavalised palad on sinnasamma ka jäänud ja laiem publik ei tea nende autorist midagi. Tuleks nimetada veel koorile, soolole ja orkestrile: „Kalevipoeg isa haul“ „Eelkevade“, ning legend „Mustjärv“ — orkestrile.

Nagu ei tahaks uskuda, et selle nooruslikult temperamentse Juhani (nii nimetame teda kolleegade ja sõprade keskel) õul on lasunud säärane aastate rida närvesööva muusikalise tööga, mille juures inimene oma füüsilise ja vaimlise jõu peab koondama ühte punkti — nooti. Tõsi, käesoleval sajandil elame meie ruttu. Aeg ja aastad on temagi viinud töömehe täislikka, nagu unes ja iseenesest. Meil ei tarvitse oodata aastaid, nad tulevad ise liigagi ruttu. Önn sellele, kes ei jää järeleandlikult küüru nende koorma all.

Tervitame lugupeetud juubilarit tema tähtsal päeval, mil ta võib rahuldusega vaadata tagasi tehtud tööle. Ühineme kõikide nendega, kes tahavad teda ka edaspidi näha sama noorena ja elurõõmsana, nagu see on olnud tänini.

Palju õnne nüüd ja edaspidi!

Haapsalus, augustil 1935.

Ed. Kõomägi.

Oma saart ma otsin säält...

Juhan Simmi noorepõlveseiklusit

Elumeresel sõude poolsajandi tormisid ja karisid ning helgeidki päevi meenutab vestlus maestro Juhan Simmiga tema 50-a. sünnipäeva lävel Haapsalu vaikselt loksuval mererannikul.

Suveorkestri juhtimise lõpetanud, Juhan Simm paneb kõrvale taktikepi ja püüab tuletada meele aegu aastakümneid tagasi. Kõigepäält Vana-Suislepas, isakodus.

Isa tal oli Mulgimaa taluperemees. Raske talutöö kõrval mängis meelelahutuseks viiulit. Suur ta repertuaar polnud, korallid, tantsulood, mõned laulukesed. Kuid väikelele Juhanile need lood meeldisid; võib olla, ka isa meisterdatud tore läikiv viiul pika poognaga. 4-a. vanuselt ta juba tuli toime isa lugudega. Vanem vend Ants õppis tollal gümnaasiumis. Tema oli väikele Juhani esimeseks viiuliõpetajaks. Õppevahendina kasutati dr. K. A. Hermann'i „Laulu ja mängu lehega“ kaasaatulevat viiuliõpetust.

Isatalu sulane Nopasson, kandlemängija, Juhani ristiisa, kes näis olevat rahul poisiga viiulimänguga, pani ette asutada „orkestri“; esialgu küll ainult kaheliikmelise — väikele Juhan viiuldajana ja Nopasson kandlemängijana. Ristiisast ja pojast koosnev „orkester“ oli hinnatav kogu vallas, sünnipäevadel ja pulmapidudel. Repertuaar koosnes loomulikult tantsulugudest ja pidudel lauldavast lauludest. Juhan oli tollal 7-aastane.

Aastad veeresid, Juhan käis Tarvastu kihelkonnakoolis, kus lauluõpetajana toimis kõster D. Birkenthal. Tema juures jätkus Juhani viiuliõppus. Vahetevahel Juhan käis kuulamas Birkenthal'ilt juhitava Tarvastu laulukoori harjutusi, millistest ajast on pärit tema esimene huvi koorijuhtimise vastu. Pääle muu kihelkonnakoolis Juhan õppis käsitama harmooniumi, mängides sellel tarbekorral koraale.

Nii juba õige noorelt mitmekülgne muusik. Kuid muidugi tunnustamata. Seda vanema venna Antsu silmis, kes suvevaheajal, kui Juhan karjaga tuli koju lõunale, sugugi ei lasknud poissi samuti pillerkaaritada. Lõunavaheaeg kasutati viiuliõppuseks, muidugi laitude ja noomitusterähe saatel, mis vanemast vennast noorema suhtes üsna tavaline.

Edasi leiab Juhan end juba Tartu realkoolis. Õppetöö kõrval loomulikult ka kooriorkestris — esialgu teisel viiulil ja lõpuks teise cellistina. Viimast riistapuud õpetas Juhanile linnaorkestri cellist Schüss-

ler. Viimasega koos Juhan mängis celloid ka A. Lättelt organiseeritud orkestris.

Realistina, 13 a. vanuselt, Juhan Simmil oli võimalusi kuulda Eesti Üliõpilaste Seltsi meeskvarteti ettekandeid. See kihutas tegema järgi. Peagi oli ka realistidel oma meeskvartett, milles Juhan Simm laulis I tenorit. Repertuaari eest pidi hoolitsema Simm. Tahes-tahtmata tuli temal siis hakata komponeerima, et repertuaari tuua mitmekesisust.

Kvarteti tarvis Simm lõi oma esimese helindi ja esimese meeskoorilaulu „Täheke“.

Tollest ajast on pärit ka tuntud meeskoorilaulu „Aimduse“ viis.

Kvartett muidugi oli koolis sündmuseks. Simmi esimene laul seda rohkem veel. Organiseeriti siis vahetunni ajal kontsert tervele klassile. Teiste hulgas kanti ette ka Simmi värske laul. Kvartett teenis loorbereid — isegi kooli inspektorilt, kes poiste kontserti oli tulnud kuulama salamahti, kutsumata külalisena. Inspektor tänutäheks laulu eestikeelsele sõnade eest määras terve kvarteti pühapäeval kaheks tunniks istuma.

Realkooli III klassis Simm kirjutas „Aimduse“ meeskoorile nii nagu meie seda laulu kõik tunneme.

Parajasti oli Tartus huvi keskuseks Aleksander Lätte oma elava muusikalise tegevusega. Lätte kompositsioonide ilmumine kihutas noore Simmi tihedamale loominguile tööle muusikas. Rudolf Tobias'e asumine Tartu lahendas Simmi loomingu töö ettevalmistuse küsimuse. Tobias'e juures Simm tutvuski kompositsioonitehnikaga ja vormiõpetusega. Pääle muu võlgne ta tänu Tobias'ele, et Simmist hiljem ei saanud matemaatika professor, vaid kujunes hoopis elukutseline muusikamees.

Suures muusikahoos koolipoistest oli moodustatud pääle meeskvarteti keelpillide kvartett. Viimane esines ettekanne-tele Lydia Koidula' sünnipäeval „Karskuse Sõbras“. Seegi ei jäänud kooli inspektorile teadmatuks. Nüüd aga pigistati poiste elukombeid, nimelt tunnistusel elukommete hinde 5-le tõmmati kriips järgi, esinemise eest eesti õhtul.

Simmi populaarne „Oma saar“ on pärit 1904. a. realkooli lõpuklassist. Selle loomise tükiks olnud vist platooniline armastus, nagu Simm ise kinnitas. Aga kes seda usub! Samal aastal Simm kutsuti Tartu Noorte Meeste Kristliku Ühingu

meeskoori juhiks. Siin Simm sai esimese palga koorijuhtimise eest, 25 rubla aastas.

1905. a. Simm astus Tartu ülikooli matemaatikaklassi õppima.

Üliõpilaspõlves Simm oli agar tegelane vanavara korjamise alal. Neilt vanavara-retkeilt Simmil tuleb meele mõnigi lõbus vahepeala.

Sõiduraha selliseil teekonnal oli ikka kasinasti. Tuli kombineerida, kuidas raudteel edasi sai. Valgast kuni Elvani olnud maksuta sõit üsna lihtis. Sääli piletikontrollor, nagu venaajal sageli juhtus, teenis endale taskuraha piletitähta sõitjate arvel. 10 kopika eest oli sõit Valgast Elvani 2—3 sõitjale kindlustatud. Kontrollööri poole pöörduti harilikult tähendusrikkalt:

«Можно?» (Kas võib?)

«Садись!» (Istu pääle!)

Sellest ka mainitud rongi nimetati üliõpilaste keskel „mosna-sõit“. Rongil õendati oma 5—10 kopikat ja asi korras. Elvas aga igal juhul tuli lunastada pilet Tartu, sest sääli tuli pääle, pääkkontrollor, kes jänestele ei heitnud ammu.

Simm, muidugi, vanavara-retkeil ei maksnud „mosna-sõidu“ kontrollörile sedagi mõnda kopikat. Olnud teine küll tulivihane, kuid kus sa võid minna kaebama, tulevad viimaks omagi patukesed ilmsiks.

Vanavara korjamise moodustest tuleb Simmil meele juhus Kolga-Jaanis, kus tema matkanud koos pärastise adv. P. Reisisikuga. Olnud kusagil tohutusuure metsa serval hurtsikus krõbe vanamoor, kes linnasaksu tervitanud luuvarrega ja sõimurahahega. Oli ka 1905. a., kus sääli siis maainimene kõiki ümberluusijaid võis uskuda.

Simmil ja Reisisikul pole jäänud midagi üle, rännanud Kolga-Jaani pastori Reiman'i juure, kes tudengeile alles õpetas õige viisi sellisteks juhtudeks. Võtku kaasa kringleid, kompvekke ja soru viina. Tehtudki siis õpetajahärra nõuande järgi ja külastatud uuesti sama vanamoori. Saanud see kringlid-kompvekid hinge alla ja soru takka pääle, kus siis vanu laule hakanud tulema. Laulnud teine esimese päeva ja teise päeva veel lisaks kõigele.

Ühel vanavara-retkel Kolga-Jaanis kõrtsi juures korraldatud sarvepuhujate võistlus. Kestvuses muidugi. Kelle kops siis pidanud kõige rohkem vastu, see tulnud võitjaks. Olnud siis suurekasuline sarve-meister, kes mänginud ühe joonega 18 minutit. Siniseks läinud lõpuks näost ja hing endal välja minemas käratanud Simmile:

„No mes sa vahid, egas sinusugune seda välja kannata.“

Muidugi sarvepuhujates Simm ei riskinud koljatiga konkureerida, kuid võttis viiuli ja mängis enda poolt mõned tantsulood.

„Näe raibet, või tema oskab ka pilli mängida!“ kostnud koljatist sarverekordi omanik.

Tudengipõlves, alates 1905. a., Simm „Vanemises“ toimis näitlejanagi. Wiera lasknud temal mängida pääosi „Robert ja Bertramis“, „Maja maantee ääres“ ja mujal. Jatkus näitlemine hiljem ka Menning'i ajal. Teeninud kiitust „Komissarihärra“ tummas osas. „Enesetapja paaris“ mängisid koos praeguse saadik H. Rebasega, Simm saunamehe ja Rebane taluperemehe osas, mulgi murrakus. Menu olnud suur. Menning häämele väljenduseks annud siis kummalegi koomikule 15 rubla taskuraha.

Jatkusid ka muusikalised õpingud. IV kursuse üliõpilasena R. Tobias'e kutsel, kes vahepeäl Tartust lahkunud, Simm siirdus Berliini Stern'i konservatooriumi. Muusika kutsus! Võimalused olid kitsad. Kuid aitas 500-rublaline laen Tartu Laenu-Hoiu Ühisusest. Pääle selle toetas vend 100 rbl. saadetistega kuus. Berliinis kulus konservatooriumi lõpetamiseks vähem kui 3 a. Siin komponeeris sümfoonilise poeemi „Mustjärve legend“, „Scherzo“, milline praegu Helikunsti Sihtkapitali omanduseks, soololaulud „Kerjus“ ja „Kaugele“ ning koorilaulu „Riia-sõit“.

Siin tuleb Simmile meele hoopis lühem sõit. See toimus regulaarselt Berliini trammil ja päälegi ilma piletitähta. Selleks istuti lihtsalt trammile ja sõideti kuni konduktor tuli nõudma piletit. Ilmsüütu näoga muidugi üteldi konduktorile hoopis vastupidine sihtkoht kasutatavale trammile. Konduktorihärrale selgus kohe, et noormees on eksinud, istunud vale trammile. Järgmises peatuskohas juhatas eksinule lahkest õige suuna ja ütles trammile numbrigi, millist peab kasutama. Simm muidugi tänas lahket härrat, astus maha ja ootas kuni saabus samas suunas liikuv järgmine tramm (hoopiski mitte see, millist juhatas vastutulelik konduktor). Jälle pääleminek ja samasugune jutt piletikontrollörile ning viimase lahkest nõuanded õige trammile leidmiseks. Selliselt siis peatuste kaupa liiguti edasi, ilma piletiraha maksmata. Aga aega nõudnud selline sõit hullusti!

Lõpuks Simm kõneleb loo ühelt rahva-peolt maal, mille Simm ise organiseerinud. Simm juhatanud sääli laulukoori. Vaheajamuusikaks palganud Rõngu puhkpillikoori. Noh, mänginud siis orkester lihtvägevat marssi. Kuulab Simm ja käib ümber orkestri, midagi ei klapi. Astub

lähemale — ja näe hullu, tenor lõhub valssi. Käratab kohe keset mängu:

„Mis sa sääl tortsutad!”

Ega tenorimees pole pilvest kukkunud, kohe vastu:

„Mis see sinusse puutub!”

„Sina kurivaim, mina ju maksan sulle palga!”

Lõpuks orkestrijuhht vabandanud:

„Sa pime küll, kuidas sel teine lehekülge ette juhtus!”

Orkestrilt nimelt lehe ühel küljel olnud kirjutatud marss, teisel aga valss.

Simmil on anekdoote veelgi tagavaraks, aga neid ta lubas klaarida oma 75-a. sünnipäeval.

Tähelepanekuid Ameerika muusikaelust

Meie helikunstnikest kahtlematult Ludvig Juht on tunnustatimaid nii kodu- kui välismail. Kontrabass on raskeltkäsitatav pill, — Juhi käes ta aga on muutunud sama kuulekaks kui cello või viiul. Juhi suur andekus ja puhteestlaslik visadus on kannud tema kontrabassikunstnike eliidi esiritta, — teame, et omaaja kontrabassi-paganini Kussevitski koguni on annud Juhile oma tunnustuse kui tänapäeva parimale!

24-dal juulil sai L. Juht 40-aastaseks. Jõudnud parimaisse aastaisse, sammub Juht edasi võidukat kuulsusesteed, leides üha laialdasemat tunnustust oma mängule kui ka teisele tema poolt väärtuslikult viljeldatud alale — heliloomingule. L. Juht on rikastanud kontrabassi-soolo literatuuri mitme väärtusliku heländiga, — lootkem temalt sellele uut lisa; Ludvig Juhi taolist suurandi ei suuda meie pidada kodumaa kitsais oludes, tema võimed on leidnud tunnustust Euroopa muusika-suurmail, Ameerika esmaklassilisel kontsertlavadel. Praegu teatavasti ta on kontrabass-solistiks Bostoni sümfooniaorkestris, mis eelmainitud Kussevitski juhatusel on maailma parimaid.

Suveks tulnud kodumaale puhkusele, kirjutas ta meile alljärgneva ülevaate Ameerika muusikaoludest. Sügisel siirdub ta tagasi oma orkestri juure Ameerikasse. Enne lahkumist on ta lubanud aga esineda kontsertidega Tartus ja Tallinnas.

Toimetus.

Ameerika kõige tähtsamaks ning mõõduandvamaks muusikaelu edendajaks on Nev-Yorgi „Metropoli” ooper, Bostoni, Filadelfia ja Nev-Yorgi sümfooniaorkestrid. Kuigi P.-Ameerikas leidub palju teisi suuremaid orkestreid, oopereid ja muusika-akadeemiaid, jääb ikkagi kahtlemata esikoht ülemal mainitud nimele.

Tihti ollakse Euroopas arvamisel, nagu ei jatkuks ameeriklasel oma igavese rühkimise, „ameerikalise kiiruse”, spordi- ja ärihuvi juures küllaldaselt aega ning

tahet tõsise muusika vastu ja nagu ainult jazz-muusika elav rütm oleks jänki hingele kõige sobivam ja lähedasem.

Ludvig Juht.

Oma poolteise aastasel Ameerikas viibimisel, kaasa töötades Bostoni sümfooniaorkestris, oli minul soodne võimalus jälgida ja siis täielikult veenduda ameeriklaste haruldases huvis sümfoonilise ning vokaalse muusika vastu. Mitte üksi rahvaga täiskiilutud kontsertsaalid 3000—

7000 inimesele ei räägi ameeriklaste suurest muusikaharrastusest, vaid ka need hiiglasummad mida annetakse seltskonnalt, mitmesugustelt organisatsioonidelt, rahameestelt ja tõelistel miljonäridelt klassikalise muusika arenguks. Kui tihti on juhuseid, kus elupõline ooperis või kontserdil käija jätab oma testamendis teatud summa, aga isegi suure osa varandusest oma lemmikorkestrile või ooperile. Nii, näiteks, on püüdnud keegi vana daam — nime praegu ei mäleta — paari aasta eest Bostoni „Symphony Societile“ 1 miljon dollarit ja praegune B. S. O. Society president Mr. Dann on kinkinud 35 aasta eest miljonid dollareid maksva hiigelhoone Bostoni „Symphony Halli“.

Päälle Bostoni sümfooniaorkestri kuuluvad kõik suuremad ja vähemad orkestrid muusikeride ühingu „Unioni“ alla, nagu kõik teised ametialad Ühendriikides. Väljaspool ühingat asuvatel muusikeridel on täiesti võimata saada teenistust. Kuigi ühing on määranud kindlad palganormid ja valvab, et mitteliikmed ei saaks võtta tööd ühingu liikmetelt, on koha või teenistuse hankimine enamasti ikkagi iga ühe oma mure. Selline ühingu sooja tiiva all tegutsemine võimaldab õige tihti ka nõrgematele muusikeridele kenakest äraelamist ning nii mõnigi parem orkester kannatab ja peab ajama läbi just mitte ühtlaste võimetega koosseisuga. Nagu juba tähendasin, ei kuulu Bostoni „Symphony“ mitte ühingusse, mistõttu tal on vabad käed paremate jõudude palkamisel, ja orkestri kunstilise tasapind loetakse isegi Ameerika parimaks. Kuigi Nev-Yorgi filharmoonia alatine juhataja Arturo Toscanini otse diktaatoriliku valjusega püüab meestelt viimast saada kätte, ei suuda filharmoonikud anda neid tulemusi, mida pakub Sergei Kussevitiski oma peenetundelise ja äärmiselt sõbraliku koostöö tõttu Bostoni vaba sümfooniaorkestriga. Pääleegi on „B. S.“ orkester ka majanduslikult teistest paremuses ning orkestri liikmete vanaduspäevade eest hoo-

litsetakse pensioni ja elukindlustuste näol põhjalikult, mis omakorda tunduvalt aitab kaasa intensiivseks tööks.

Ka repertuaari valikule pannakse äärmiselt suurt rõhku ning püütakse anda paljunõudlikule publikule õige mitmekesisust ja kõige soliidsemat muusikat, alates klassikust kuni kõige uuema modernistini. Kõige suuremad teened rahvusvahelise muusika propageerimises kui ka uute helitööde esikettekande alal on kindlasti dr. S. Kussevitiski'l. Mitte ükski Sibelius'e, Strauss'i ja Stravinski' nimeid, kellede vastu näib publikul olevat eriline sümpaatia ja poolehoid, vaid ka nimeid, nagu Beresovski, Gonverse, Smith, Toch j. t., on oma helitööde populaarsuse eest tänuvõlga just Kussevitiski'le. On näiteks mõni uus helitöö hiilgava edu saavutanud Bostonis, leiab peagi sama helitöö ettekandmist ka teistelt sümfooniaorkestritelt.

Ei saa jätta märkimata, et ka meie eesti rahvapärased muusikal võiks minu arvates Ameerikas olla väga hääd väljavaated. Meil leiduvad mitmedki vanema kui ka noorema generatsiooni heliloojad, kellede töid võib julgesti kõrutada teiste välismaade silmapaistvate heliloojate omadega.

Poleks sugugi võimata, kui näiteks tutvustaksin Kussevitiski'le mõnda meie parema komponisti tööd, et see pääseks Bostoni „Symphony“ eeskavasse. Helikunsti sihtkapitali valitsus peaks enam kaasa aitama meie muusikakultuuri levitamiseks väljaspool Eestit. Peaks moodustatama eriline komisjon, kes täiesti erapoletult ja ilma erilise suhtumiseta mõnesse „omamehesse“ valiks välja paremad töid meie komponistitelt. Peaks määratama teatud summad eesti muusika laiemaks levitamiseks. Kahjuks on piirdunud meie kultuurpolitika senini päämiselt kodumaa aladega. Ma ei tea, kas on see lihtsalt meie tuntud kadetusest, või ei leidu meil küllaldaselt usku eesti muusika häast tasemest.

Missos, 1. augustil.

Ludvig Juht.

A. Arula-Kusminin, S. Valg-Bogdanovski, F. Meibaum †

Vikatiimees on jälle korraaks külastanud muusikute peret. Sedapuhku niitis ta maha „Estonia“ koosseisust juulikuu jooksul kolm liiget: A. Arula-Kusminin'i 4-dal (sünd. 20. veebr. 1904), S. Valg-Bogdanovski' 13-dal (sünd. 17. det. 1893) ja F. Meibaum'i 19-dal kuupäeval (sünd. 27. juunil 1901). Nad surid suvel, kus kõik

kolleegad laiali suvepuhkusel. Seepärast võisid ainult üksikud sõbrad-kaasvõitlejad neid nende viimasel teekonnal saata ja visata kolm peotäit mulda.

Kuid kaasvõitlejad ei unusta neid ja peavad nende mälestust alati kalliks, nende mälestust, kes pidid lahkuma nii ülekohtuselt vara.

V. Leemets.

meeskooride nurk

Toimetaja: A. Loorits, aadr. — Lauljate Liit, Tallinna, Lai tän. 7

Kilomeeter laulumehi Haapsalus

III ülemaaline meeslaulupäev 21. juulil 1935

Ei ole nüüd enam kahtlust, et ülemaallised meeslaulupäevad on lõplikult löönud läbi ja neist kujuneb püsiv traditsioon: igal suvel ise linnas kõik meeskoorid kokku ja ühiselt laul lahti!

See on saanud otsekui tarbeks väga lühikese aja jooksul. Päälegi tarbeks, mida tingib kahepoolne huvi: kuulajaskonna ja lauljate vastastikune huvi.

Oleme saanud veende, et läheme meie oma laulupäevaga ükskõik missugusesse kodumaa nurka, siis ka rahvas on ikka meiega. Kaks katset väljaspool Tallinnat on seda juba ilmekalt tõestanud. — Mis aga peaks meile, lauljaile, pakkuma veel suuremat rahuldust, kui äratundmine, et kuulajaskond on leidnud meiega kontakti, rahvas vajab meid!..

Lauljad koorilaulu arendamisel ei ole tavaliselt seotud oma isikliku huviga või hüvega, kui mitte rääkida rahulolust, mõnust ja lõbust, mida pakub laul ise kui niisugune. Koorilaulmine on aatelisemaid kohustusi, mille iga laulja vabatahtlikult enese kanda võtab ja ainult ühine huvi on see, mis koorilauljaid ühendab, mille teenistusse iga laulja rakendub mitte üksnes isikliku vaevaga, vaid sageli ka päris suurte kuludega. (Kindlasti kõik laulupeod ja laulupäevad nõuavad lauljailt kokku rohkem kulu, kui need ühise laulu kasuks ülejääki või isegi bruttosissetulekut kunagi annavad, rääkimata säärasest ohvrimeelsusest, nagu seda on

kontsertreisud välismaale jne.!) Kõike seda võib aga lauljaile kuhjaga tasuda rahvas oma osavõtuga ja suhtumisega. Rahuldus koorilaulust pole ju mitte üksnes iga laulja isiklik elamus, vaid hoopis enam peitub selles koguelamuses, mis saavutatakse kontaktis kuulaajaskonnaga. Jõutakse ühiste elamusteni, siis alles on täieliselt rahuldatud mõlemad pooled ning võib edasi kesta ja areneda vastastikune huvi täie soojusega.

Parimaks näiteks säärasest vastastikusest huvist on viimasel ajal ülemaallised meeslaulupäevad. Sama soe suhtumine, nagu möödunud aastal Pärnus, sai meeslaulupäevale osaks tänava ka Haapsalus. Nii siingi olid lauljad oma ühise asja eest väljas kui üks mees ja ka rahva osavõtt laulumeeste ühisüritusest kinnitas, et

„Meeste võimukas laul südameid kõrgemale võib kanda!“..

Tänavuse meeslaulupäeva puhul Haapsalu, samuti nagu möödunud aastal Pärnu, muutus otsekui rahvasterändamise sõlmpunktiks. Tõepoolest Haapsalul on eneselgi ju omadki võlud ja külgetõmbejõud. Aga ta siiski asub riigi ühel äärel, päris varjulises sopis, kuhu juurepääs meie oludes enamuses on vägagi kauge ja aegaviitev. Senini ta on meelitanud lipukirjaga: vaikus ja rahu, puhkus ja ravi. Nüüd järsku meeslaulupäev aga oli selleks tõkejõuks, mis tõi kokku rahvast sel määral, et Haapsalu korraga paisutas enese kolmekordseks, mahutas tervelt 15.000 inimest, nagu arvestab ei keegi muu, kui Haapsalu enese ajaleht. Ega olegi imes-

tuda midagi, kui üks Tallinnast rongid laupäeva õhtul ja pühapäeva hommikul töid Haapsallu niipalju inimesi juure, nagu neid tavaliselt sääal elab alatiselt. Kuid üks saabujaid olnud ju igast kodumaa kandist ja igasugustel liikumisabinõudel!

Igatahes üle ootuste elav oli see huvi, mis rahvas osutas III meeslaulupäevale. See huvi, võrreldes eelmise meeslaulupäevaga 1934. a. Pärnus, ei ole sugugi raugenud, vaid oludekohaselt koguni tõusnudki, kui arvestada seda, et ettekandeid Haapsalus ilmus kuulama umbes sama suur kuulajaskond kui möödunud aastal Pärnus, kus aga ilma võõrasteta alatisi elanikkegi on rohkem, kui Haapsalu nüüd kõiki kokku suutis mahutada.

Seega: kuulajaskonnas püsib isegi kasvav huvi meeslaulupäevade suhtes.

Ja nagu selgub, ei olene rahva huvi kohast, kus meeslaulupäev korraldatakse, vaid üsna rahuliku südamega võime minna järjekorras edasi ka meie väikelinnade ahelikku mööda. Päälegi, nagu korduvalt rõhutatud, ei olegi tähtis see, et meeslaulupäev peaks ise ennast trumpama üle kõikidelt mõtutudelt. Ei — meie siht on viia meeslaulu võimalikult ligemale rahva keskele, et aiva tihendada laulusidet kuulajaskonnaga.

Eks aga see side loogi seda ühist elamust, mis laulupäev või laulupidu pakub nii lauljaile kui ka kuulajaskonnale. Muidugi kummalegi poolele erilist, tingitud kuulaja ja esitaja eriseisundist, aga siiski ühist vastastikku mõistetavat lauluelamust, mida tajuvad vaid need, kes meie eesti laulupidusid on elanud kaasa suu ja südamega.

*

III meeslaulupäev 21. juulil tänavuses laulupidude-päevade ketis kujunes jällegi suurimaks ja efektsemaks kõigist teistest. Võib olla just selle tõttu, et ta suurelt polnud kavatsatud, et ta möödud igapidi võeti tagasihoidlikud. Sellepärast siis ta ei saanudki valmistada pettumust, vaid tõi koguni üllatuse, ületades ootused. Isegi

vihma jõud ei jäänud talle päale, kuigi sadu keset ettekandeid võttis tõsiselt ähvardava ilme.

Vist ei ole vajadust põhjalikult kirjeldada sündmuste käiku sel puhul Haapsalus. Seda on päevauudiste korras niigi teinud kogu meie ajakirjandus, hinnates üldiselt III meeslaulupäeva kui hilgavalt kordaläänud üritist. Toome sellepärast vaid kokkuvõtlikku kroonikat pidustuste käigust.

On enesestki mõistetav, et täpsus, kord ja distsipliin said III meeslaulupäeva voorusteks, samuti nagu varemgi. Laujate kogunemine Haapsalusse algas juba laupäeva — 20. juuli — õhtul. Koore võttis lauluga vastu Haapsalu Meeslaulu Ühing. Hommikust Tallinna tegelaste huvirongi ei suutnud aga raudteevalitsus ettenähtud ajaks juhtida Haapsallu, mispärast eelproovid algasid kella 9 paiku. Kuna lauld olid hästi õpitud kätte, siis jõuti prooviga aegsasti läbi ja lauljatel jäi üle rohkesti vaba aega, mida kasutati Haapsalu omapärase iluga tutvumiseks. Ilmunud olid peaaegu kõik ülesantud koorid, osa siiski vähemas koosseisus, tingitult kesksuvisest ajast, mil inimesi on raske saada kokku. Kuni 1000 meest siiski võis koos olla.

Traditsioonilised pidulikud jumalateenistused peeti pühapäeva hommikul Haapsaluski. Laulsid edukalt Tartu Peetri kog. I pihtk. meeskoor L. Wirkhaus'i juhatusel lossikirikus ja „Revaler Liedertafel“ J. Gohs'i juhatusel linnakirikus. Jutlustas esimeses Piiskopliiku Toomkiriku diakon mag. K. Steinberg, oreil esines prof. A. Topman ja laulukoori saatis Tartu Pauluse koguduse organist V. Kliimand. Linnakirikus jutlustas kohalik pastor Mühlen, oreil kohalik organist G. Möll.

Lauljate rivi kujunes kilomeetri pikkuseks ja rongikäik hakkas Väikselt kaldalt liikuma täpselt ette nähtud ajal kell 15.15 m., eesotsas Kalevi Maleva orkestriga. Laulukoorid olid järjestatud loosisga, kuna rongikäigu juhtijana etteotsa oli paigutatud Haapsalu Meeslaulu Ühing.

Teel rongikäik peatus R. Tobias'e mälestussamba juures,

kus meeskooride selktsiooni esimees J. Reintalu asetask samba jalale loorberitest pärja ja Tallinna Meeslaulu Seltsi koor prof. A. Topman'i juhatusel laulis R. Tobias'e „Neeniat“ Kalevi Maleva orkestri saatel.

Lauluväljaks oli avar lossipark, kuhu sammus tegelaste rongikäik, avaldades teel austust ka Haapsalu Vabadus-

sõjas langenute mälestussambast möödu- des. Rahvas, kes rongikäiku murruna jäl- gis, ei pääsenud korruga kitsast sissekäi- gust lossiaeda, ja võttis enne tükki aega, kui ummistus lahenes. Siis aga oli ka peoplats rahvast täis kogunenud.

platsil kindlasti üle 5000 inimese, mis on Haapsalu oludes aukartust äratav hulk.

Mõni minut pääle k. 16

avati laulupäev

Lauljate Liidu esimees prof. J. Aavik tervitas kokkutulnuid, märkides ära mees-

Pilte Haapsalu kolmandalt ülemaaliselt meeslaulupäevalt.

Kõik valmistrukitud piletid olid müüdud ja tuli isegi lisa muretseda. Ühes lauljatega ja kohalike peokorraldajatega oli peo-

laulupäevade tähtsust meie meeslaulu arendamisel ja rõhutades, et meie meeskoorid on rõõmustavalt oma ridu koondanud väga kiiresti, täielise distsiplineeritud

metoodilikkusega ja sellepärast ka tagajärjekalt. Laulupäeva aupatroon, Haapsalu linnapäa Dr. H. Alver, seejärel kuulutas laulupeo avatuks. Lauldi hünni ja loeti ette tervitustelegrammid haridusministrikt Kannult, piiskop Rahamäelt, Saksa Lauljate Liidult Eestis, Miina Hermannilt, M. Lüdig'ilt, A. Lättelt, K. E. Söödilt, Gustav Suitsult ja Ants Laikmaalt.

Järgnesid ettekanded vaheldamisi üldmeeskoorilt, erikooridelt ja pillikooridelt. Üldmeeskoori juhatasid prof. A. Topman ja J. Simm, pillikoore J. Vaks. Kõik ettekanded võeti vastu väga soojalt. Mitmeid laule tuli korrata, nii kohe kava alul üldkooril E. Võrgu „Meestelaulu“ ning lõpul R. Riitsingu „Kõrr kõrri“ ja G. Ernesaksa „Hakkame, mehed, minema“, mis kutsus välja eriti tugeva aplausi. Tulnuks korrata veel teisigi laule, aga üldjuhul olid sellega vihma tõttu tagasihoidlikud. Pillimehi oli küll arvult alla saja, aga selbe tõttu nende esinemine, mis päalegi toimus pea kogu aeg vihma käes, väga tubli; orkester kõlas puhtalt ja mängis sulavalt. Üksikkoores esimesena esines Tallinna Meeskoor „Eesti Laulumehed“ E. Aava juhatusel, esitades kolm tüsedat laulu noore koori jõu kohaselt. Üllatavalt häädi laulu kumaldi Narva Meestelaulu Seltsilt K. Maasika juhatusel, kes sunnitud oli kordama J. Aaviku „Noorte laulu“. Jämeda vihma käes laulis „Tallinna Meestelaulu Selts kaks laulu prof. A. Topman'i juhatusel sellele koorile väärilt. Viimase erikooride seas laulis „Revaler Liedertafel“ J. Gohs'i juhatusel kolm laulu, ühe eesti, ühe rootsi ja ühe saksa keeles. Väljaspool kava üldkoor laulis veel Miina Hermann'i „Meestelaulu“ ja siis enne k. 19 ütles

Lühikese lõpusõna

peotoimkonna esimees J. Võsu. Lauljaid ja külalisi tänas seksiooni esimees J. Reintalu. Laulupäeva aupatroonile, peotoimkonna esimehele ja üldjuhtidele annetati lilli ja üldkoor hüüdis nende auks kolmekordse elagu!

Lõpuks lauldi K. Türrpu'
„Lahkudes“.

Võttis enne hulk aega, kui rahvas peoplatsi ainukesest väravast pääses välja. Paar tundi hiljem aga hakkasid lauljad Haapsalust lahkuma ja järgmisel hommikul oli linnas jällegi argipäevane vaikus.

*

Eraviisil külastas III meeslaulupäeva Vägede Ülemjuhataja kindr. Laidoner ühes abikaasaga. Kui vihma sadama hakkas ja suurem hulk rahvast puie alla varju puuges, jälgis hr. kindral silmnähtava rahuloluga, kuidas koorid esinesid jämedast vihmast hoolimata.

Haapsalu linnavalitsus, Haapsalu Meeslaulu Ühing ja kohalikud seltskonnategelased on laulupäeva hääks kordaminekuks tunnustusväärset aidanud kaasa. Peoisi võeti Haapsalus hästi vastu, nende eest oli kõigiti hoolitsetud, nad said lõbu ja puhkust, päikest ning suplust; isegi muidu tolmurohkeid tänavaid oli tublisti niisutatud.

Kõik jäid rahule Haapsaluga ja küllap vist ka lauluga ning laulupäevaga, mille korralduses ei tulnud ette viivitusi, kus kõik läks libedasti ja kiiresti, ei olnud tavalisi pikki kõnesid ega midagi, mis võiks anda põhjust rahulolematuseks.

Siiski kaebab üks, et ta Haapsalus on sattunud tolmujahukasti, on tunda saanud veepuudust, on leivakoti asjata võtnud kaasa, loteriilt aga pole midagi võitnud, on karbi korjajate kätte sattunud ja lõpuks jäänud koguni haigeks romantilisest kõnelemisest ja tänamisest.

Aga kas see üks oligi Haapsalus?!...

*

Odavate pääsmete tõttu ei ole III meeslaulupäeva sissetulekud suured. Aruanne ei ole veel lõplikult koos ja täpsed summad selguvad hiljem. Niipalju on teada, et 1800 kr. ümber on saadud pääsetähtede müügist. Et aga mehed ka väheste kuludega oskavad toime tulla, siis loodetakse jäävat üle mõnisada krooni, mis tervesti läheb uute meeskoori laulude kirjas-tamiseks.

Laulurahvas on tagajärjega vägagi rahul. Ega ega ei võiks muriseda teiseldki asjaosalised.

Raudtee igatahes oli hülgav päev. Üksi need kaks huvirongi, mis Tallinnast pühapäeva hommikul Haapsalusse tõid 3500 kuni 3600 sõitjat, tegid ligi ½-miljonilise otsa, sest pilet maksis 1 kr. 20 s. Kuid alates laulupäevast tuli harilikke sõitjaidki mitu rongitait ja ka mujaltki riigiotstest saabus Haapsallu külalisi igalt poolt. Ega siis vist palju ole, kui teise samasuure summa veel ligi arvame (harilik rong ju palju kallim, II klass oli alati ka täis, ja kus veel need kaugused!) ning raudtee sissetulekuid laulupäeva tõttu arvestame umbes 5 korda suuremaks kui laulupäeva enese üldtulused.

Kui suur aga oli Haapsalu linna läbikäik nende 10.000 külalise pääst, kes siis Haapsalus viibisid?! — Eks igati, kes sõitis, arvestagu ise oma kulutuste järele, või võtku mõni tagasihoidlik keskmine summa!...

*

Oma jõul edasi! — see on meeslaulupäevade hüüdsõna. Meie eesmärk on oma jõul, ilma ühegi toetuseta ja nuru-

miseta soetada omale lauluvara. Teiste sõnadega: meie laulame laulu hääks!

Selles sihis on meeslaulupäevad senini

sammunud, seda sihti taotlevad nad tulevikuski. See on meile enestele arusaadav ja seda mõistab ka kuulajaskond.

Peokroonik.

III üleriikliku meeslaulupäeva järele

Möödunud aastal Pärnus korraldatud meeslaulupäev andis juba tagatise, et järgnevatil samalaadilisel laulupäeval ei maksa tunda muret muusikalise külje õnnestumise pärast. Küll võisid tekitada muret korraldustööd täiesti uues ja tundmatus kohas, samavõrra aga ka majanduslik tasuvus.

Eelmisel päeval peolinnas jõudnud asjastuhvitatult oli aga jalapäält selge, et Haapsalu tegelased olid korraldustöödega laitamatult tulnud toime. Oli peetud silmas kulude kokkuhoidu, kuid ometi tehtud kõik, mis selle peo puhuks tarvilik. Vist küll omavad Haapsalu tegelased kogemusi avalike pidustuste korraldamiseks alatisest külaliste vastuvõtu vajadusest, nagu see suvituslinnale kohane.

Linnas omanavalitsus oma poolt oli laulupäevale vastutulelikkust avaldanud täiesti võimaluste piires — rohkemat temalt oodata ja nõuda tähendanuks olude ja võimaluste mitte-arvestamist. Sellest küljest paistavad lausa ülekohtuseina mõnelt poolt kostnud nurinad, et miks ei olevat Haapsalu linn laulupäeva puhul toimu sumbutamiseks oma tänavaid kasnud. Aga kuidas oluiks võimalik selle soovi täitmine, kui linnal puuduvad esiteks veevärk, teiseks sundmäärus, mis kohustab majaomanikke tänavaid kasutama, ja kolmandaks pole ju linnal varrukast raputada korraga suurel arvul kastmissaadeldisi ja kastjaid, kui pole selleks määratud krediite (krediidid määratakse aga linna tulude kandejõu kohaselt). Kohtadel, kus suurem rahvakogumine, kasteti aga tänavaid ja pääleegi väga hoolsasti.

Nii jäi kõige suuremaks mureküsimuseks majanduslik tasuvus, sest kehva väikelinn sama keeva ümbrusega, mis ühest küljest pääleegi piiratud merega, ja tänavu suvel ennem toimunud laulupidude vähene küllastajate arv ei lubanud püstitada paljutootavaid perspektiive. Ja ka vihma võimalus. Oli vaid ainult soov, et kui aga kuidagi saaks otsa otsaga kokku!

Õnneks läks kõik hästi. Publiku arvu täiendas tugevasti oma suurtest inimtagavaradest Tallinn kahe luvi- ja mitme harilikku rongiga, nii et kuulajaid oli kontserdil rohkem, kui seda vahest Haapsalus

kunagi ennem nähtud. Nii et kui juba kõneldakse laulupidude inflatsioonist kuulajate suhtes, siis vähemasti meeslaulu kohta need oletused veel ei pea paika.

Vihm aga tuli alles siis, kui ta enam ei suutnud kassat mõjutada, ja oli ka selle võrra hätahtlik, et eeskavagi korralikult viidi läbi.

Üksikkooride esinemine pakkus tänavugi omajao uudist: „Eesti Laulumehed“ töid tunnistuse, mälliseid rahuldavaid tulemusi võib anda ainult paariaastane pidev ja süstemaatiline töö; Narva Meeslaulu Selts täiesti üle ootuste esines meile vabariigi idapiirilil värskes ja kõlariliku lauluühikuna, kuna Tartu Peetri kiriku I pihtkonna meeskoori esinemisel lossikiriku võisime huvitusega märkida selle esineja kui kirikukoori vastavat ilmet ja stiili.

Meeskooride üldtunnustatud distsipliin avaldus eeskava läbiviimisel üldiselt hästi, ainult kibedusega peame alla neelama selle etteheite, et üldlaulude ettekandmise ajal paljud laulumehed heaks arvanud kuulajate hulgas mõnuleda (valge müts annab ju kohe ära!). Aga ka hommikuse proovi ajal jalutas palju laulumehi veel tänavail.

Sellest pahest peaksime tulevikus lahti saama. Kui on inimesi, kellele kohusetunne nõrk, siis vist ehk peaks selle kõvendamiseks ka leidma arstimeid.

Kusagil ajalehes nuriseti veel, et peo lõpp olevat tänukõnedega ära rikutud, või midagi sellesarnast. Mul isiklikult on häameel, et leidub inimesi, kes samuti kui minagi ei sumpatiseeri „laadateemistele“, kuid juhtub olukordi, nagu käesoleval juhulgi, kus ei saa eeskava lõppedes lihtsalt mühkides minna laiali, vaid juba algelised viisakusenõudedki kirjutavad ette tänuks ja jumalagajätuks ütelda mõned sõnad. Sest polnud tegemist mitte hariliku kontserdiga, vaid oli ikkagi teatud pidulik sündmus.

Seega ei olnuks võimalik lõpusõnu ära jätta. Iseasi on muidugi see, kuivõrd õnnestunult sääl keegi esines, ja selles suhtes olnuks arvustajal muidugi täieline sõnaõigus.

J. Reintalu.

Paide tahab killustada meeslaulupäevi

Imeliku uudise töid ajalehed Paidest. Nimelt kirjutatakse, et Lauljate Liidu Järva osakond on pidanud oma pääkoosolekut ja otsustanud sääl oma korraldusel tuleval suvel panna toime meeskooride laulupäeva.

Vaat' see on alles üllatus! Eestipärane ja omasugune!

Algatusvõime puudusel kiputakse meil ikka kohe tegema järele seda, mis eestvõtjatel õnnestunud. — Kes siis võib näha kui teisel läheb hästi!

Kas aga säärasel mikumärdilikul põhimõttel meie tohime kõiki oma häid asju ära labastada?

Meeslaulupäevad meeskooride sektsiooni korraldusel on senini edukalt arenenud. Kas siis nüüd Paide peab olema see, kes tuleb killustama ja hakkab matti võtma, nagu varblane võõralt viljapuult?!

Enesestki mõista, et ei võida säärast asja lubada. Lauljate Liidu juhatus, kus asi juba oli arutusel, tegi igatahes täiesti õieti, kui ta Järva osakonnale ei annud oma nõusolekut neilt kavatsetud meeslaulupäeva korraldamiseks.

On kõigiti parem, kui meeslaulupäevad

jäävad selleks, mis nad on. Ühe ülemaalse meeslaulupäeva võime meie aasta jooksul hästi organiseerida, kui aga läheme tegema mitut, siis tekib hädaoht, et suurt asja ei saa ühestki!

Sellest peaks saadama aru ka Järvaski, kus praegu päälegi meeskoore on niivõrd vähe (Haapsalusse oli registreeritud 2 koori 57 lauljaga), et nendega küll mingisugust iseseisvat laulupäeva korraldada ei saa. Las enne Järvamaal võrsub meeslaul, küll siis kord võib ülemaaline meeslaulupäev sektsiooni korraldusel toimuda ka mõnes Järva linnas. Või kui arvatakse, et Järvas meeslaul ei saa jalgu alla ilma välise abita — peetagu siis nõu meeskooride sektsiooniga, ehk leitakse võimalusi meeslaulu elustamiseks Järvamaal.

Paralleelseid üritusi aga organiseeritud meeskooride-kogu kuidagiviisi lubada ei või. Meestel peab olema niipalju distsipliini ja organisatsioonilise ühtekuuluvuse tunnet, et nad ühtegi algatust ei toeta, mis võiks halvata nende endi ühiseid ettevõtteid.

Basso profundo.

Kus tuleb järgmine meeslaulupäev?

Haapsalus 21. juunil ärapeetud III ülemaalse meeslaulupäeva suurepärase korraldamise ja lauljate rohkearvuline kokkutulek ning rahvahulga ülielav osavõtt iseenesest määravad, et meeskoorid peavad kinni pidama oma traditsioonist ja ka tuleval suvel korraldama ülemaalse meeslaulupäeva. Küsimus seisab vaid selles, kus pidada IV. meeslaulupäev.

Juba läinud aastal oli Tartu kõne all ja Tartu kandist sooviti õieti juba tänavust meeslaulupäeva näha Tartus. Et aga Tartus tänavu oli ette nähtud maakondlik laulupidu, siis seekord jäi Tartu kõrvale. Nüüd loomulikult kergib ta muidugi jälle päevakorraks, ja kui Tartu laulumehed leiavad, et tuleval suvel Tartu poolt takistusi ei ole, siis arvatavasti

ühelgi meeskooril midagi ei saa olla selle vastu, kui 1936. a. IV ülemaaline meeslaulupäev peetakse Tartus.

On mõnelt poolt küll ka räägitud, et järgmine meeslaulupäev tuleks korraldada jällegi ühes suuremas mereäärises suvituskohas. Nendest on meil järele jäänud veel Narva-Jõesuu ja Kuresaare. Esimeses tuleval suvel aga meeslaulupäeva korraldada ei saa põhjusel, et Virumaa päälinnas Rakveres peetakse 1936. a. maakondlikku laulupidu ja sellele kohapääle võistluse tekitamine oleks lubamatu. Mis aga puutub Kuresaaret, siis sääl senini kahjulks ei ole veel meeskoori ja seega puudub kohal eeltööde tegija.

Igatahes sügisel meeskooride sektsiooni juhatus küsimuse otsustamiseks kutsub

kokku meeskooride esindajate nõupidamise.

Huvitav on aga siinkohal veel märkida, et juba on üles tõstetud 1941. a. meeslaulupäeva asukoht. Nimelt Põltsamaa laulumeeeste ridadest nõutakse sel aastal meeslaulupäeva Põltsamaale. Siis möödub nimelt 100 aastat meie esimese laulukoori, Willbergi meeskoori asutamisest Põltsamaal ja seda tähtsat juubelit tahab Põltsamaa väärikalt mälestada, tuues kõik Eesti meeskoorid eesti koorilaulu hälli juure.

Ka 1938. a. meeslaulupäeva asukoht on oludest tingitult juba ette ära määratud, sest suure üldlaulupeo tõttu ei saa pääle Tallinna ükski muu koht kõne alla tulla. Selge on, et siis meeslaulupäev jälle peab toimuma üldlaulupeo ühe osana, nagu seda oli ka I meeslaulupäev 1933. a. Et aga 1938. a. meeskooride osatähtsus peab senisest suurem olema, on nüüd juba enesestmõistetav.

2500 inimest Narva meeskoori vabaõhu kontserdil

Käesoleva suve ilusaimal laulupäevaõhtul, 13. juulil, korraldas Narva Meestelaulu Selts Joaorus laulupidude väljakul vabaõhu kontserdi, mis suure rahvamuru kokku tõmbas. Meeskoor mehises rivikorras sammus Joaorgu linna 3. algkooli juurest Kaitseliidu orkestriga eesotsas. Tihe rahvahulk, nagu laulupidude ajal, palistas tänavaid, kust rongikäik läbi läks, ja koori järel valgusid kõik Joargu kuulama ettekandeid. Nagu hiljem selgus, oli kokku tulnud 2500 inimest, seega kuulajaid rohkem kui oli Tartu ja Pärnu laulupidudel.

Joaorus süüdati lõkketuled ja alustati kontserdiga. Kaitseliidu orkester esitas alul mõned palad, päriskontsert järgnes Narva Meestelaulu Seltsi meeskoorilt hr. K. Maasika juhatusel. Kava koosnes põhimiselt Haapsalu meeslaulupäeva lauludest ja ettekanded võeti vastu väga soojalt, publik nõudis pea kõikide laulude kordamist.

Alles soojal kesköö tunnil rõõmus koor ja tänuilik kuulajaskond jahutasid linna tagasi, mõlemad pooled täis rahulolu.

Viru veli.

Erikava meeskooridele Sakalamaa 1936. a. laulupäevaks

Nagu 1931. a., nii tulevatgi suvel korraldatavateks Viru- ja Sakalamaa laulupidudeks on koostatud ühine kava sega-kooridele ja trükitakse ühine noodivihk,

mis ilmub ligemal ajal. Meeskooridele aga erinoot ei trükitagi, kuna seks pole vajadust, sest meeskooride sektsiooni kirjastus rahuldab täiel määral nõudeid ja oma üksikvihkude süsteemiga on praktilisemgi.

Viljandis on meeskooride kava juba kaalumisel olnud ja otsustatud koostada erikava, ilma kokku rääkimata Virumaaga. Kõiki laule ei ole veel lõplikult kindlaks määratud, kuna tahetakse ära oodata sektsiooni sügisesi väljaandeid, et rohkem uusi laule saaks. Kindlasti võetakse aga kavva J. Simmi „Mulgimaale“ ja üks laul noorelt sakalamaalase V. Kapilt, kes õpib Tallinna Konservatooriumis.

Meeskooride üldjuhiks 1936. a. Sakalamaa laulupeole on otsustatud kutsuda helilooja Juhan Simm, kes pärit Viljandimaalt.

—i—

Haapsalu meeskoor Kärldas

Pühapäeval, 14. juulil, korraldas Haapsalu Meeslaulu Ühing auriik „Gustawil“ väljasõidu Kärldasse. Haapsalust asus laevale 80 inimese ümber. Kärldla sadamas tihe rahvahulk ootas külalisi ja saabumisel tervitas võraid hiidlastele omase lahkusega. Saarel laulumehed tutvusid Kärldla kalevivabrikuga ja looduse kaunimate kohtadega ning korraldasid kaks kontserti.

Kell 12 päeval algas vaimulik kontsert Kärldla kirikus. Rahvast oli kogunenud oludekohaselt rohkesti ja meeskoor omatüüpi esinemisega võitis poolehoidu õhtuseks kontserdiks noorteliingu saalis, mis oli kogunenud publikut peaaegu täis. Meeskoor helilooja C. Kreegi juhatusel ühes solisti Pliensnik'uga täitsid terve õhtu kava ja kõik ettekanded said rohkete kiiduväljenduste osaliseks. Eriti meeldisid Kärldla rahvale J. Simmi „Oma saar“, Mendelssohn'i „Peolaul kunstile“ ja M. Lüdig'i „Mänd“.

Haapsalu laulumehed jäid huvitava reisuaga täiesti rahule, Kärldla aga ootab neid

Hiidlane.

Naabermeeskoorid üksteist külastamas

Põltsamaa laulumehed käisid Imaveres.

Pühapäeval, 14. juulil sõlmisid Imaveres sõprusdemeid kaaks naabermeeskoori — Põltsamaa ja Imaverre Meestelaulu Seltsid. Põltsamaalasi Imaverre saabudes võeti vastu lauluga ja tervitustega, millelele Põltsamaa mehed omaltpoolt lauluga vastasid. Ühiselt asuti siis Haapsalu meeslaulupäeva kava läbivõtmisele ja

õhtul ühiselt korraldati kontsert algkooli pargis Põltsamaa koorijuhi V. Alar'i ja Imavere koorijuhi A. Ramjala juhatusel. Niihästi ühendatud meeskoori kui ka üksikkooride ettekanded õnnestusid hästi ja võeti rohkearvuliselt publikult kiiduvaldustega vastu, kuna juhtidele anti lilli.

Vastastikust külastamist kavatakse muuta traditsiooniliseks. Juba eeloleval sügisel tahetakse Imavere mehed kutsuda Põltsamaale, et sääl korraldada ühist kontserti.

Kesamulk.

„Hakkame, mehed, minema“ edu välismail

Paljud raadiokuulajad said rõõmsa üllatuse osaliseks, kuuldes hiljuti Praha raadiost tuttavat viisi — G. Ernesaksa „Hakk-

kame, mehed, minema“ õehhikeelses väljandes. Nagu selgub, on see laul Cehhoslovakkias läbi löömas samuti nagu ta meil otse ennenähtamatu edu on omandanud. Praha kuulus „Smetana“ meeskoor prof. Spilka' juhatusel võttis kohe „Hakkame, mehed, minema“ oma repertuaari, niipea kui kuulis seda Tallinna Meestelaulu Seltsilt Prahast antud kontserdil. „Smetana“ koor on ka oma kontserdil seda suure eduga lälnud ja nüüd ta levib teistessegi õehhi kooridesse.

Eeloleval hooajal kuuldavasti „Hakkame, mehed, minema“ võetakse mujalgi repertuaari. Nii on ta vastu huvi tunnud poolakad ja ka lätlased.

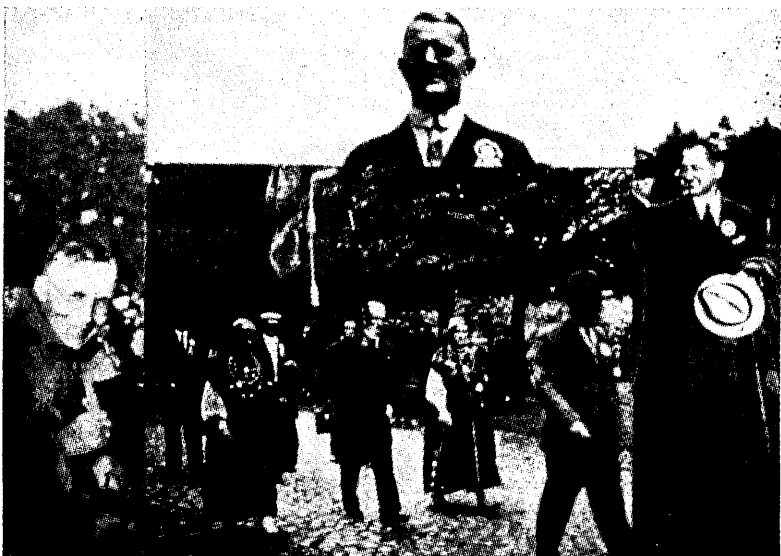
Kui G. Ernesaks suvel käis Cehhoslovakkias, siis juba teda sääl üllatati oma lauluga ühe koori proovi külastamisel.

A.

Pärnumaa VI laulupidu

Pärnumaa VI. laulupidu, korraldatuna Lauljate Liidu Pärnumaa osakonna poolt, peeti seekord kahel päeval, 6. ja 7. juunil

arvust andis Tallinn üksinda umbes paar tuhat inimest, kes sõitsid Pärnu huvivõrgiga.

Pilte Pärnumaa kuendalt laulupeolt.

Pärnus. Laulupeost võttis osa 98 koori 3500 lauljaga-mängijaga; publikut oli kahel päeval kokku umbes 5000, laupäeval 1500, pühapäeval 3500 inimest. Sellest

Laulupidu algas laupäeval kell 6 p. l. tegelaste rongikäiguga Vabadusväljalt staadionile, kus ka peeti laulupidu. Rongikäik, eesotsas Lauljate Liidu lipuga, Liidu

juhatare esindajatega ja laulupeo toimkonnaga defileeris supelasutuse ees minister N. Kannu, kes saabus laulupeole valitsuse esindajana.

Kontsertosa algas kell 7.20 minister N. Kannu saabumiseaga. Avakoraalina kandis ühendkoor ette H. Mere juhatusel E. Võrgu „Eks teie tea”, mille järele laulupeo avas minister Kann, tervitades peolisi valitsuse ja riigivanema nimel ja soovides peole hääd kordaminekut. Kõne lõpul lauldi hünni.

Ühendkooride kontsert alga K. A. Hermann'i lauluga „Väikesele isamaale“, järgnesid Nerepi „Kuku sa ikägu”, Riitsingu „Tulease” ja H. Mere „Kalurite laul”. Selle järele asusid lavale meeskoorid, kes laulsid Türrpu’ „Lahkudes”, Karafin’i „Talvise õhtu” ja Ernesaksa „Hakkame, mehed, minema”. Puhkpillikoorig kandis ette Liinevi „Kalurite tantsu”, Aava „Vikerlased”, Liinevi „Talupoja tantsu” ja Tamvenki „Õhturahu”. Sellele järgnes uuesti segakoorig esinemine 5 lauluga. Üldjuhtideks olid H. Meri, P. Laja ja J. Kask.

Ettekanded õnnestusid üldiselt ladasasti, kordamisele tuli autori juhatusel „Tulease”, „Hakkame, mehed, minema” j. t. Tunda andis end orkestrite vähesus ja sa-

muti oli meeskoore välisesinemiseks vähevoitu.

Teine peopäev algas Elisabeti kirikus Endla Muusika Osakonna segakoori kontserdiga. Juhatas P. Laja, esinesed ühtlasi soolodega oreil. Kaastegev oli suveorkester.

Tegelaste rongikäik algas Vabadusväljalt kell ¼5. Kontsertosa algas Lätte „Au kuningaga”, mida juhatas H. Meri.

Sellele järgnes peokõne minister N. Kannult. Kõne lõppes hünniga. Selle järele tõi tervitusi Lauljate Liidult G. Ernesaksa, Pärnu linnalt linnapäa Kask ja maavalitsuselt esimees J. Markson.

Järgnesid ühendkoorig ettekanded, milpühul osalt korraliti laupäeval ettekandud laule. Kordamisele tulid Oja’ „Vares vaka linnukene”, Ernesaksa „Hakkame, mehed, minema”, Kõomäe „Veski neiu”, Riitsingu „Tulease” j. t. Lisapalana lauldi Hermann’i „Tuljakut”. Üldjuhtidele annetati lilli.

Üldiselt laulupeo kunstiline külg jättis hääd mulje. Oli tehtud hoolsat tööd ja laulud õpitud kätte korralikult. Elavam aga oleks võinud olla puhkpillikoorige ja meeskoorige osavõtt. Samuti oleks võinud olla publikut rohkem.

Pärnakas.

Tartumaa III laulupidu

Tartumaa 3. laulupidu 30. juunil äpardus suure vihma pärast täielikult. Laulupeo eeltööd nõudsid suurt kulu ning puudujääk tõusis 3600 kroonile. Kulude üldsumma on kr. 7570,86 (eelarves oli ettenähtud kr. 7950). See summa jaguneb järgmiselt: E. L. L. laulukoori nootide arve kr. 822,24, puhkpillikoorig nootide arve autoritele kr. 627,42, lauluvälja korraldus, ilustus, ehitised jne. kr. 111,82, dekoratsioon kr. 155,61, laulupeo juhi trükkimine kr. 482,30, büroo, kantselei, posti ja trükkikulud kr. 1360,37, tegelasmärgid kr. 489,28, reklaam kr. 906,80, eelproovid kr. 665,80, mitmesugused kulud kr. 504,92, laenatud pangast kr. 500. Sellest summast on tasutud kr. 3506,58, tasumata kr. 4064,28.

Tulusid oli kr. 2652,91 nimelt: ppk. noot. müügist kr. 365,61 (saada kr. 8,—), laulupeo juhi kuulutustest kr. 529,— (saada kr. 295), laulupeo pääsmete müügist kr. 864,31, laulupeo juhtide müügist kr. 65,50, laulukoori nootide müügist E. L. L. arvel kr. 822,24, mitmesugused tulud kr. 6,25, laenatud kr. 500,—, võõral ar-

vel saadud kr. 57,11, saadud endiste laulupidude nootide müügist kr. 196,96, kassas oli raha kr. 274,69, on saada tulusid kr. 338, sellega puudujääk kr. 3681,67.

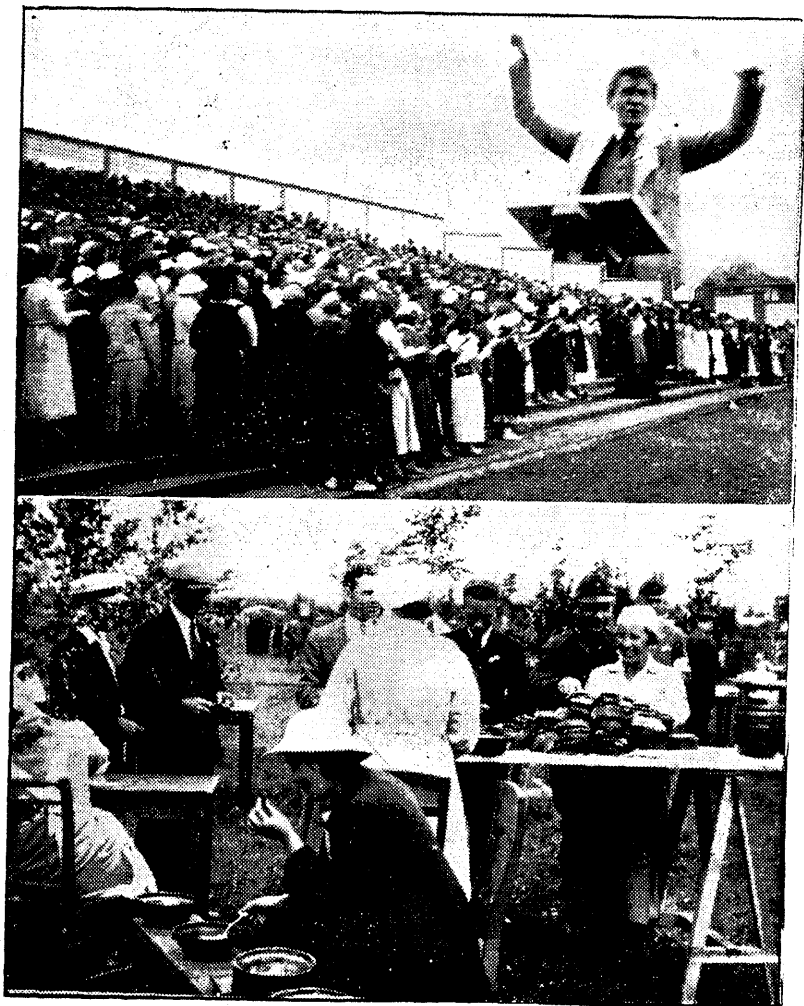
Et ültähendatud kulud tasuda ja õpitud tööd, mis niipalju jõukulutust ja vaeva nõudnud, väljendada, otsustas laulupeo päätoimkond laulupidu korraldada 1. septembril, ühel ajal Tartu suurnäitusega ja Eesti nädalaga, sest siis on loota kõigist neist üritusist rohkem osavõttu, kuna kesksuvel, varsti pärast äpardunud laulupidu, oleks osavõtt märksa väiksem olnud, — linn on rahvast peaaegu tühi, paljud on suvitamas ja need laulupeo pärast kaugelt Tartu ei hakka sõitma, inimesed on mitmesuguste pidustuste tagajärjel väsinud, päälegi on maal käimas kibe heimategu ja järgneb varsti rukkilõikus. 1. septembril aga on põllutöödel vaheaeg, suvitajad on tagasi, õpilased on kohal, näitus ja eesti nädal toovad suuremal arvul rahvast kokku, sellega väljavaated laulupeo kordaminekuks kõige soodsamad.

Laulupeo büroo saadab kooridele neil

päevil välja üleskutsed laulupeole registreerimiseks, kuid ülesandmisi võetakse juba vastu esialgsete ajalehtede teadete päälle laulupeo ärapidamise kohta 1. septembril. On ülesandmisi tulnud juba kooridelt, kes 30. juuniks registreeritud ei olnud, kes aga Pärnu laulupeo kaasa tegid.

riigimõisa valitseja annab aseteks värskeid rukkiõled. Neil asjaoludel loodab E. L. L. Tartumaa osakond laulupeost rohket osavõttu.

Päälle laulupeo pühapäeva õhtul korraldavad laulupeo ja näituse toimkonnad näituseplatsil suure rahvapeo laulu, muusi-

Pilte Tartu laulupeolt: ülal — koorid laululaval; all — einelaud.

Kuna kooridel laulud ja mängupalad kätteõpitud, siis ei tee laulupeost osavõtt kooridele erilisi takistusi ja raskusi.

Sõiduks laulupeole on loota hinnaalandust raudteedel kuni 75%.

Tartu linnavalitsus on lubanud kooridele öökorteriteks koolimajad, kuna Tähtvere

ka, tantsu ja mitmesuguste muude lõbusustega.

Üleskutse laulu- ja puhkpillikooridele.

Tartumaa 3. laulupidu 30. juunil murjus suure vihma tõttu, mis pärast laulupeo

toimkond otsustas laulupidu korrata 1. septembril, ühel ajal Tartu näitusega.

Kuna kooridel laulud ja mängupalad kätteõpitud, siis ei tee laulupeost osavõtt kooridele erilisi raskusi. Laulupeo juhatus eelproove kohtadel ei korralda, vaid korraldab üldproovi laulupeost osavõtva-tele kooridele pühapäeval, 1. septembril kell 7 h. lauluväljal, Tamme staadionil, kuid koorijuhate palume siiski laule meele tuletada, korraldades kohtadel harjutusi.

Et laulupidu peetakse ühel ajal Tartu näitusega, on lauljail võimalik ühtlasi külastada näitust. Vabariigi Valitsuselt on loota Tartu ja tagasisõiduks raudteel kuni 75% hinnaalandust. Näituse juhatuse palvel on lubatud panna käiku laupäeval ja pühapäeval huvirongid 70% hinnaalandusega lähtejaamadest, vahejaamadest aga 50% hinnaalandusega. Linnavalitsus on lubanud laulupeotegelastele koolimajades öökortereid. Neil asjaoludel loodab Eesti

Lauljate Liidu Tartumaa osakond laulupeost rohkem osavõttu.

Laulupeo juhatus palub koorijuhate kooridega laulupeost osavõtu küsimust peatselt kaaluda ja võimalikult 10. augustiks oma otsus teatavaks teha, et oleks võimalik aegsasti eeltöid korraldada.

Lauljate soovidele vastu tulles palus E. L. L. Tartumaa osakonna juhatus Teedeministriit panna tegelasrongid käiku nii, et lauljail oleks võimalik jõuda Tartusse juba laupäeva lõunaks, siis avameb võimalus tutvumeda Tartuga, külastada näitust ja puhata endid välja. Tagasisõit toimuks pühapäeva õösel.

Pääle laulupidu pühapäeva õhtul korraldavad näituse ja laulupeo toimkonnad näituseplatsi suure rahvapeo mitmesuguste lõbustustega ja tantsuga.

Austavalt

Eesti Lauljate Liidu
Tartumaa osakond.

Mitmesugust

Arvamusi maakondlikest laulupidudest.

„Postimees“ 30. juuni numbris laseb Tartu muusikamehi vastust anda küsimusele: milline on maakondliku laulupeo tähtsus?

Vanameister A. Läte arvab, et suur mass suudab kuulajaile mõjuda ainult jõuliselt, kuna kunstiliselt ta ei paku midagi. Laulupidude korraldamisel võiks kõne alla tulla pääle Tallinna ainult Tartu, kuna vähemad linnad ja maakonnad võiksid asja enda huvides laulupidude korraldamisest loobuda. E. Tubin ütleb, et laulupidudega kiputakse liialdama. Pea igas vallas tehakse nüüd laulupidusid. Sellisel kujul on laulupeod muutunud liialt šablooniliseks. Kui ei taheta et meie oma lauluga varsti oleme läbi, siis olevat viimane aeg hakata laulupidusid senisel kujul piirama. E. Oja arvates tuleksid laulupeod viia rohkem kunstilisele alusele. Tuleviku laulupeod peaksid kujunema eesti muusikapidustusteks, kus pakutakse kõike muusika alalt. R. Riitsing aga arvab, et laulupeod viivad edasi meie muusikakultuuri, andes äratust ja jõudu meie noortele heliloojatele nende töös ja loomingu. E. Vörk aga ütleb, et olukord, kus iga maakond püüab oma laulupeost teha üleriiklikku pidu, tuleks päris kategeooriliselt ära keelata ja ei tohiks ka külaliskooridel esineda lasta. Maakondli-

kuud laulupeod peaksid kandma oma erivärvingut, kujunema nagu maakondlikuks hümniks, kus selgub nende geograafiline omapära.

Kes on „Õrn ööbiku“ autor“?

„Postimees“ 18. juulist s. a. toob jutuajamise vana ärkamisaegse tegelase ja luuletaja Gustav Wulff'iga, kelle loodud teatavasti on populaarse laulu „Õrn ööbiku“ sõnad. Wulff, müüd juba üle 70-aasta, on jutustanud, et tähendatud laulu viisimeistriks on puht-estlane Karl Ramm. Seminari viimases klassis mõlemad kaasõpilased on loonud selle laulu, varemalt Rammu poolt loodud viisile on sobitanud Wulff sõnad juure. Laul ilmus esmakordselt Hermann'i „Laulu ja mängu lehes“ ja sai sakslastelt osaks kaunis kirbed vastuvõtu, kuna laulus teatavasti ju teises salmis kõneleb ööbik, et mõisa aias ta ei või hõisata, kuna „vanemate verrega on väetud see pind“. Karl Ramm siirdunud Venemaale, kus olnud raamatupidajaks. Tulnud tagasi Eestisse revolutsiooni ajal ja surnud mõne aasta eest Pärnus. Veel viimasel ajal kavatsenud ta luua uut eesti hünni.

Tallinna Konservatoorium riigistati

Tallinna Konservatoorium teatavasti algas 1. augustist tegevust riigi õppeasu-

tisena. Seega on nüüd jõutud olukorrani, mida igatsetud juba aastakümne! Lootkem, et meie muusikakunstnike ettevalmistav asutus nüüd saab jätkata oma tegevust senisest veelgi kindlamalt aluseil ja senisest veelgi tulemusrikkamalt!

E. Vabariigi Tallinna Konservatoorium, milline on nüüd konservatooriumi ametlik nimetus, töötab iseseisvana põhikirja alusel. Konservatooriumi direktoriks on kinnitatud prof. J. Aavik, inspektoriks J. Vaks, kompositsiooni, teooria ja oreliosakonna juhatajaks prof. A. Topman, laulu osakonna juhatajaks van. õp. A. Arder, keelpillide osakonna juhatajaks prof. J. Paulsen ja puhkpillide osakonna juhatajaks van. õp. J. Vaks. Klaveri osakonna juhataja on esialgu valimata, kuna suvise vaheaja puhul ei saadud kutsuda kokku klaveri osakonnakogu koosolekut, milline peab säädma üles juhataja kandidaadid. Konservatooriumi tegevust hakkab juhtima valitsus, milline koosneb direktorist, inspektorist ja osakondade juhatajaist.

Praegu toimub konservatooriumi uute õppekavade koostamine ja õpetajaskonna komplekteerimine.

Peeter Südame surmast 15 aastat.

3. augustil möödus 15 aastat Peeter Südame surmast. See päev tähistab üht suuremat kaotust meie muusikaelule. Vaevalt oli Süda saanud rakendada oma suure ande ja oskuse meie muusikaelu arengusse, kui surm ta võttis. Tema säilinud helitöid, enamuse oreleile, võime otustada, millise väärtusliku helilooja võrra oleme temaga vaesestunud. Eristik kahetsust tunneme aga seepärast, et Südamega kaotasime rahvusliku helilooja, kes oskas ja suutis tungida meie omapärase rahvalaulu ilusse ja oskas ja suutis seda anda edasi tänapäeva muusikamõtude ja -maitse kohaselt. Pääle selle mälestavad kaasaegsed Südant kui silmapaistvalt võimekat orelikunstnikku; tema esinemised kontsertidel on jäänud meele unustamatult!

Aeg on unustaja, paljugi väärtusi variseb ja üle kääbaste läheb uute põlvete rutt. Peeter Südame mälestus aga jääb seni, kuni püsib eesti muusikaelu. Südamel lähemate sõprade ja austajate poolt hoitakse korras ta haud Tallinna Kaarli vanal kalmistul, tema käsikirjad ja mälestisesemed säilitatakse Muusikamuuseumis, Tallinna linn mälestab teda ühe tänava nimetusega (endine Ahju tänava jätk on nüüd Peeter Sūdame tänav) — uutele põlvetele aga on vaja olulisemat Peeter Sūdamest: tema helitöid! Seni on

kirjastatud neist vaid „Ave Maria“ oreleile ja koorilaul „Linakatkuja“. Kas ei oleks õigustatud, kui Sūdame summa tähtpäeva puhul ilmuks Kultuurkapitali kirjastusel mõni tema helitöid?

Sakalamaa kaitseliidu orkestrijuhtide nõupidamine.

Kaitseliidu juubelpidustuste puhul oli kutsutud kokku Viljandisse Sakalamaa kaitseliidu orkestrijuhude nõupidamine, kus arutati küsimusi, kuidas tõsta orkestrite taset. Tunnustati tarvilikuks orkestrite töötamine kindla kodukorra alusel, orkestreid täiendada noorte mängijatega, luua keskus, kust oleks võimalik saada repertuaari. Eriti rõhutati orkestrite Lauljate Liidu liikmeks astumise tarvidust.

Mõnda Ludvig Juhtist ja tema kontsertmatkast Riiga ja Liibavi.

Käesoleval suvel suvitab teatavasti meie kontrabassi virtuoos Ludvig Juht Võrumaal, Missos. Nimetatud fakt sai teatavaks ka naaberriigis Lätis. Juuli alul astusid lätlased selleks samme, et kunstnik esineks Riia ringhäälingus. Sama asutuse direktori korraldusel võiski Ludvig Juht esineda 17. juulil Riias, „Bulduris“ ja järgmisel päeval Liibavis.

Riia kontserdi teises osas, mida täitis sümf. ork. Bištēvīnšī juhatusel, L. Juht esitas oma kontserdi kontrabassile (cis-moll), kuna lisapaladena tulid ettekandele Kussevitski' „Valss“, Drdla' „Souvenir“ ning Beethoven'i „Menuett“ jm. Rohkearvuline publik tänas solisti aplausidega ning lilledega.

Kontserdil viibisid ka Läti valitsuse esindajad, nagu Ulmanis, rahaminister Ekis ning Eesti saadik Riias K. Menning. Kontsert anti edasi ringhäälingu kaudu.

L. Juht annab veel ühe või kaks kontserti Lätis ning siis Tallinnas.

Olgu nimetatud, et L. Juht mängib Bostoni sümfooniaorkestrisse angažeeritud solistina, ning teenib sääljuures 100 dollarit nädalas.

L. L. Järvamaa Osakonna üldkoosolek.

7. juulil peeti Paides, Lauljate Liidu Järvamaa Osakonna esinduskogu üldkoosolekut, millest võtsid mandaatidega osa kõigist 11 volinikku. Arutati töökava ja otsustati senise loiu tegevuse asemel intensiivselt tööle asuda.

Juhatusse valiti: J. Zeiger — esimees, A. Vellomäe — abiesimees, N. Sihvert — kirjatoimetaja, abi — K. Jents ja laekahoidjaks Bachmann. Maakonna raioniseerimise kava ning laulu-muusika elustamise põhijoonte väljatöötamine jäeti A. Vellomäe hooleks.

A. V.

Helilooja Rudolf Tobias'e perekond Eestis.

Hiljuti saabusid Eestisse kadunud helilooja Tobias'e abikaasa ja lapsed, kes elasid lahus nii Euroopas kui Ameerikas. Kogunemine toimus Narva-Jesuus, kuhu saabusid Tartust proua Tobias noorima tütreaga, kuna meil avalikkuse ees menukalt esinenud tantsitar ja joonistuskunstnik Beatrice tuli Ameerikast, kus ta leidis teenistust peamiselt illustreerijana ajalehtede juures. Vanem tütar Sylvia aga saabus Türgimaa päälinnast Angarast, kus ta oli solistik sümfooniaorkestris ja konservatooriumis harfiõpetajaks. Arvatavasti meie andekama helilooja andekad järeltulijad leiavad võimalusi jääda oma kodumaale.

Orkestrikontsert Mõisakülas.

Mõisakülas esines 1. juunil kontserdiga kohalikest jõududest 20-meheline orkester Ed. Kulb'i juhatusel, kaastegevad olid Ed. Kulbi klaveriõpilased, kohalik puhkpilliorkester ja solistid M. Mitt (bass) ja O. Butli (viul). Mainitud orkester kandis ette Schubert'i h-moll sümfoonia esimese osa ja Ed. Kulbi „Adagio“. Kontserdi korraldas kohalik muusikahing „Akkord“.

Türi kihelkondlik laulupäev Allikul.

16. juunil korraldas Alliku Hariduselts Oisu mõisa pargis, Türi kihelkondliku laulupäeva, mis õnnestus nii sisuliselt kui majanduslikult. Lauljaid-mängijaid oli üle 400. Laulupäeva aupatroom oli haridusminister N. Kann, keda esindas ministeriumi pääsekretär Kurvits. Üldkoore juhatasid J. Saar ja A. Vellomäe ning pillikoore F. Mõtlik ja R. Vilmanen. Külaliskoorina esines Türi Meeskoor A. Vellomäe juhatusel.

A. V.

Esimene katse helifilmiga.

Haapsalu meeslaulupäeva puhul tehti esmakordselt katset Eesti helikroonika valmistamisega kohaliku ettevõtte „Heliafilm“ poolt, milline on operaatorite A. Eichelmanni ja V. Pätsi omandus. Helifilmistamisi oli tehtud pärjapaneku momen-

dist R. Tobias'e ausambale, publiku ja koori ühislaulust hümmi ettekandmisel, „Eesti Laulumeeste“ esinemisest ning ühendkooride lõpulaulust, samuti ka puhkpillide ülesastumisest ühe numbriga. Õnnestunumad olid kaks viimati mainitud võtet. Asja lähemalt tundjate arvates võib esimeste tulemustega jääda rahule, kuna aparaatolevat valmistatud kaunis lihtsakujuuline ja filmimises puuduvad veel vajalised kogemused. Edaspidine tegevus toob kaasa ka paremad tulemused ning võime filmikroonika alagi kasutada omatööstuse saadusi.

Pianist Aino Kõrb leidis Berliinis tunnustamist.

Hiljuti viibis Berliinis Viljandis elutsev pianist Aino Kõrb, kes täiendas end klaveri alal kuulsa pedagoogi prof. Eisner'i juures. Prof. Eisner on hinnanud pr. Kõrbi andekaks pianistik ja soodustanud temale edasiõppimise enda juures väga vastuvõetavate tingimustega. Berliini kunstiklubi esimees Schlee on teinud ettepaneku pr. Kõrvile esineda Berliini raadios ettekannelega.

Tallinna kirikukoori külaskäik Helsingis.

Tallinna Kaarli koguduse kirikukoor A. Karafin'i juhatusel tegi Helsingi Suurkiriku koori kutsel vastukülastuse Helsingisse, kus esines häa õnnestusega. Toome mõningaid väljavõtteid Soome lehtedest selle ülesastumise kohta.

„Uusi Suomis“ kirjutab V. J. F. järgmist:

Koor laulis Suurkirikus õhtusel jumalateenistusel haaravaid Saare ja Karafin'i koraale. Soololauludega esines kergelt ja vabalt koori solist proua Schnell. Johannese kirikus Soome kirikukooriliidu Helsingi kooride kontserdil Kaarli kirikukoorile oli võimaldatud oma osana kanda ette eesti helitöid. Need olid eriti meeldivad, kergelt loodud runolised helinid. Esindatud olid heliloojate nimed J. Kappel, M. Hermann ja K. Tünnpu. Eriolist paeluvust äratas viimati nimetatud mahedalt kõlav „Kyrie“ ja M. Hermann'i suureulatuslik „Issand, jää meie juure“.

Kaarli kiriku koor praeguse juhatajaga on veel noor, vast mõne aasta vanune. Sellest hoolimata on ta juba leidnud hääd tunnustust. Koori kõla on puhas ja kergesti läbipaistev. Ettekanne on ilustamata tõsine, otsekohene ja kindel. Juhatajaks on tõenäoliselt õige muusikamees.

„Kotimaas“ O. K. k. märgib:

Eestlaste laul oli eriti õrn ja südame-lik. Nende kavas olid ainult eesti helin- did, sellised, mida sääl on vaevalt varem kuulnud. Tuntud soome sõbra, Miina Hermann'i laule oli kavas kaks. „Kyrie“ looja K. Tümpu on tuntud eesti koori- juht. Uueks nimeks oli J. Kappel, kelle helind „Jehoova, mu karjane“ oli eriti haarav ja kuumahingeline. Selle järgi otsustades tegutsetakse Eestis innukalt ka kirikulaulu alal tänapäeval.

Koori juhataks Kaarli kiriku orelikunst- nik A. Karafin, esinedes ka organistina Suurkirikus. Tal on loomulist kiirga- vust, nägemuslik meel ja iseäraline improvisatsiooniant, — nii ongi tõsine rõõm ta ettekandeid kuulata.

Magda Päts, Erika Franz ja Riho Päts

sooritasid matka Soome, kus esineti Hel- singi raadios eesti muusika ettekannetega. Riho Päts andis lühikese ülevaata eesti uuemast muusikast ning soololauludega esines pr. Päts, kuna klaveripalu kandis ette prl. Franz. Tolle esinemise kohta kir- jutab „Ilta-Sanomates“ muusikaarvustaja „Särrä“ muuseas: „Eesti muusikat võis eile (18. juunil) kuulda raadios. Allakirjutanu jõudis kohale, kui laulupeo kava lõpu- akordid müristasid parajasti maalt linna. Vana tuttav Riho Päts vestles äsja Soo- me saabudes oma maa muusika arengust ning Kilpinen — kelle edu Hamburgis näis olevat endiseist parem — ja Linnala istusid Seltskondlikus Majas, kuulates tö- husa laulja ettekannet. Eesti muusika et- tekandmise eest hoolitsesid proua Magda Päts ja perili Erika Franz.

Proua Pätsul on meeldiv mahe sopran (ta on varem esinenud subreti osis „Estoniaski“) ja preili Franz tundub olevat õige osav pianist, kel on mehisust ja rütmilist löögikindlust, kui nii võtta. Miina Hermann'ile lisaks olid kavases esin- datud Saar, Eller, Karafin ja Päts. Võis hästi kujutleda, et kõik need heliloojad olid eile „volksnah“ (teisiti loomulikult kui Kilpinen, kelle kohta tarvitati seda sõna Hamburgis), rahva, rahvalaulu lähedased, ammutades sagedasti meloodilisi

motive otsekohe rahva suust. Eesti muusikas ongi see rahvuslik, etnograafiline joon, kui nii võib ütelda, märgatavalt enam esileküündivam kui meil. Naaber- maa muusikul elavad ses ajastus, mis valitses meil maailmasõja ajal, ja kuigi on kõlariimes märgatagi uusi mõjusid, jäävad selle muusika põhiomadused siiski kodusteks.

Heino Eller mõistab peaaegu üksi olla „kosmopoliitsuse“ poole püüdev helilooja lahe taga. Eilsed prelüüdid küll seda nii- võrd ei tõendanud, kui tema paari aasta eest minu poolt kuulnud keelpillikvartett. Päts ammutab ungarlastelt, eriti Barto- kiilt, kuna Saar on ehk tüüpilisem eest- lane.

Eiline raadiotund oli väga sobiv suvine kontsert, sel ajal kui kukuvad käod. Võib olla, on meilgi nüüd, kus eesti raadio on riigi käes, hõlpsam pääseda sinna vast- tukülaskäiku tegema.

Soomest sõitsid perekond Pätsud Ing- lismaale, kuhu neile hiljem järgnes ka prl. Franz.“

Teine Saksimaa laulupidu

peeti 28.—30. juunini s. a. Leipzigis. Laul- jaid võttis osa umbes 30.000. Koorid esi- nesid peamiselt ringkondade kaupa, kus- juures suurimaks koosseisuks oli 12.000 lauljat. Laulupeo puhul toimus mitmeid riikliku laadiga pidustusi, muuseas toimus lauljate isamaalik pühitsustund Rahvaste- lahingu mälestussamba juures. Ühend- kooride juhtidena toimusid Gustav Wohl- gemuth ja Paul Geilsdorf.

Richard Strauss tülis natsidega.

Hiljuti toimus Dresdenis Richard Strauss'i uue ooperi „Vaikiv naine“ esi- etendus, millise ooperi libreto on loonud juudisoost ja natsidele vaenulik luuletaja Stefan Zweig. Viimane asjaolu on teki- tanud tüli Strauss'i ja natside vahel, mis- tõttu Strauss on pidanud panema maha Saksa Riigi Kunstikoja ja Saksa Heliloo- jate Liidu esimehe ametid. Muuseas jäid esietendusele tulemata ka Hitler ja Goeb- bels.

Materjalide kasustamine allikat nimetamata on keelatud.

PÄÄTOIMETAJA
JUHAN AAVIK

TOIMETUSE KOLLEGIUM:
A. LOORITS, A. OINAS, E. RUBER

VASTUTAV TOIMETAJA:
EDUARD VISNAPUU

Väljaandja *Eesti Lauljate Liit*, Tallinn, Lai 7, telefon 431-82

Uudis! Kodumaa töö!

Vilepillid, suured ja väikesed trummid, külofoonid, türgi trummid, hispaania gitarrid, taldrekud, trianglid, kellamängud (Glockenspiel), Korea tempel-plokid, tamburiinid oleme valmis saanud ja soovitame võistlemata hindadega.

Keelpillid, nende osad, kastid ja keeled tuntud häduses alati saadaval.

Parandused hästi ja odavasti. Koolidele ja seltsidele suuremal hulgal 0/0/0

August Kristal'i keelpillide tööstus.

Tallinn, V. Pärnu mnt. 12, tel. 462-60.

Auhinnatud laule segakoorile

(„Laulupeo laule”)

1934. a. võistlusel auhinnatud laulud

I anne:

E. Aav: „Hommik”

II anne:

M. Saar: „Löppeks”

Hind 10 senti.

Eesti Lauljate Liidu kirjastus,
Tallinn, Lai 7.

AUGUST PERMANN

O.-ü. „Esto-Muusika“ ja Tallinna Konservatooriumi klaverimeister ja -häälestaja.

Tallinn, Vambola tän. 8-15, telef. 453-26.

P. PRESSNIKOFF

Kontsert, saade, tunnid, klaver ja orel.

Tallinnas ja väljaspool.

Tallinn, Rulkoviuse 26-10

Dipl. helikunstnik
ARVID REDLICH

Solist, klaveriõpetaja ja kontsertsaatja.

Suur-Karja 9-2-a, Tallinn.
Kõnetunnid 11-12 ja 3-4.

Puhkpillikoorige

3 algupärast marssi

marsside võistluselt:

1. R. Ploom:
„Kodumaa kaitsjad“
2. J. Niksman:
„Marss nr. 7“
3. Ü. Topman:
„Marss nr. 1“

Marsi hind:

E. Lauljate Liidu liikmeile -
Kr. 1.—, teistele Kr. 1.50.

Eesti Lauljate Liidu kirjastus,
Tallinn, Lai tän. 7.

J. V A K S

„Korneti ja trompeti õpik”

(kornetile, trompetile, sangsarvele, altsarvele ja tenorsarvele)

Hind: *E. L. L. liikmeile Kr. 2.50, teistele Kr. 3.50*

Vajalik igale algajale ja edasijõudnud mängijale igas puhkpillikooris! Sisaldab 232 harjutust, alates kõige lihtsamatega ja lõpetades meistertehnikat käsitavatega. Rohked selgitavad tekstid võimaldavad igal algajal ja võhikul tungida pasunamängu tehnika peensustesse oma jõul.

Eesti Lauljate Liidu kirjastus, Tallinn, Lai 7

Uudiseid segakoorile!

G. Ernesaks:

1. Hakkame, mehed, minema
2. Oli mul rikas ristiisa
3. Rabamaastik

Ande hind 10 senti.

Pääladu

Eesti Lauljate Liidus, Tallinn, Lai tän. 7